

DRIE LAGEN IN PERSPECTIEF

I. Dynamische en levendige stad

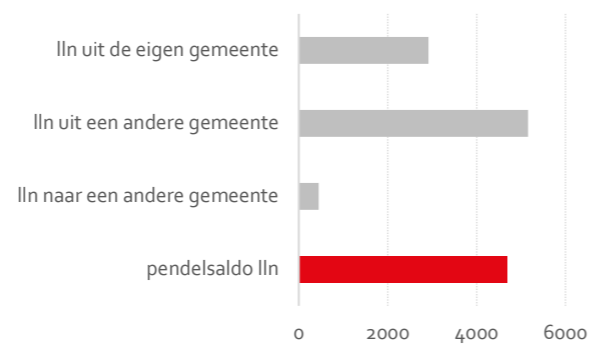
Als 'hoofdstad van de Kempen' heeft Turnhout vele gezichten en herbergt ze veel functies. Haar **regionale rol** is niet te onderschatten. Turnhout kent een sterk uitgebouwd **voorzieningsapparaat**. Turnhout is een stad waar verschillende stedelijke functies worden aangeboden, zowel voor de eigen inwoners als voor inwoners uit de regio, en binnen het arrondissement is het in onze stad dat het grootste aantal mensen komt werken. Daarnaast zijn we ook een echte **onderwijsstad**. Zo komen bijvoorbeeld meer dan 5.000 leerlingen uit het secundair onderwijs elke schooldag vanuit andere gemeenten naar Turnhout. Dat is maar liefst 64% van de totale leerlingpopulatie. Verder zijn we een recreatiepool en kennen we een dynamisch **cultureel leven**. De Warande vormt daar het toonbeeld van, en stelt zich expliciet regionaal op. Kortom: Turnhout keert zich duidelijk uitwaarts en ondanks haar beperkte schaal **bedient de stad een verrassend groot gebied**.

Schoolstad in bloei

In Turnhout zijn **heel wat scholen**. Van alle centrumsteden kent ze in verhouding het **grootste aantal plaatsen in het secundair onderwijs** (t.o.v. het aantal inwoners). Dat is ook te merken in het dagelijkse functioneren van de stad en de massa jongeren die de stad dagelijks aandoen. Meer dan 60% van de jongeren die in Turnhout naar school gaat, komt van buiten de stad.

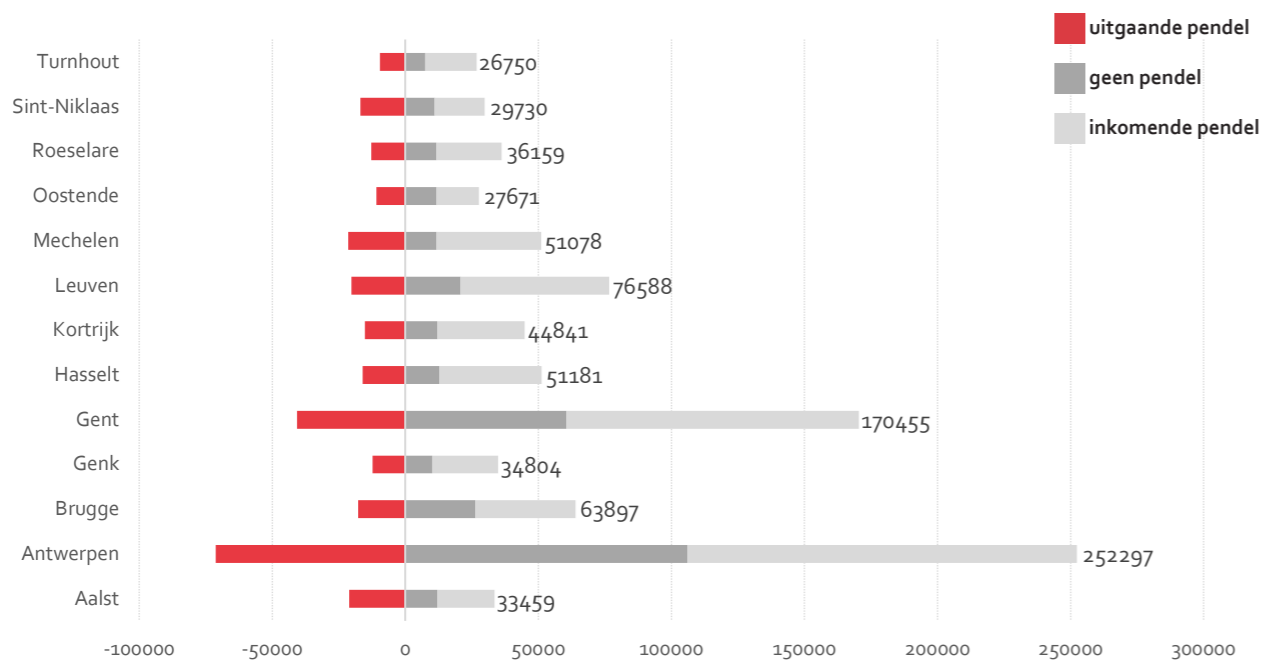
Scholenspendel (2022-2023) | Turnhout

bron: provincie.incijfers.be

Pendelbewegingen (2019) | Centrumsteden

bron: provincie.incijfers.be

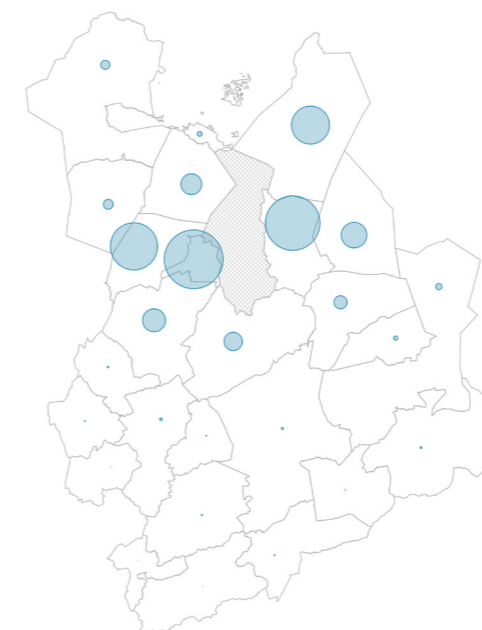

Belangrijk hierbij is dat al die **scholen zich concentreren binnen of rond de stadsring**. Met hun ligging nemen ze een belangrijke positie in: verspreid doorheen het stedelijk weefsel vormen ze een scholennetwerk en brengen ze **dynamiek in de stad**. Bovendien zijn op deze campussen ook heel wat **grote groenstructuren** aanwezig, wat binnen de stadsring niet evident is. In het dense scholennetwerk en hun kwalitatieve dynamische campussen zit een zeer grote kwaliteit. Hierin schuilen heel wat kansen voor de stad.

Hoe sterk het basis- en secundair scholennetwerk in Turnhout is uitgebouwd, zo zwak staat het **hogere onderwijs** in de stad. Met een beperkte set aan opleidingen en slechts 1.613 ingeschreven studenten in het academiejaar 2023-2024 heeft de stad een erg beperkt aanbod voor studenten hoger onderwijs. Het tekort aan bepaalde profielen, bijvoorbeeld in de zorgsector, kan daar mogelijks aan gelinkt zijn. Het is een uitdaging voor Turnhout om **ook binnen het hogere onderwijs een rol op te nemen**, als kwalitatieve aanvulling op het hogere onderwijs in de regio.

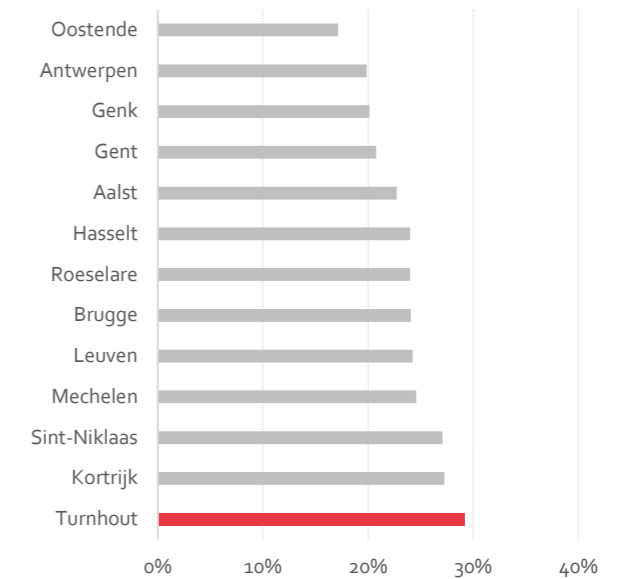
Scholenspendel saldo (2022-2023) | Kempen

bron: provincie.incijfers.be

Aandeel leerlingen (kleuter, basis en secundair) t.o.v. aantal inwoners | Centrumsteden

bron: provincie.incijfers.be

Onderwijscampussen | Turnhout

bron: POI-dienstverlening (Agentschap Digitaal Vlaanderen)

Zorgstad in fusie

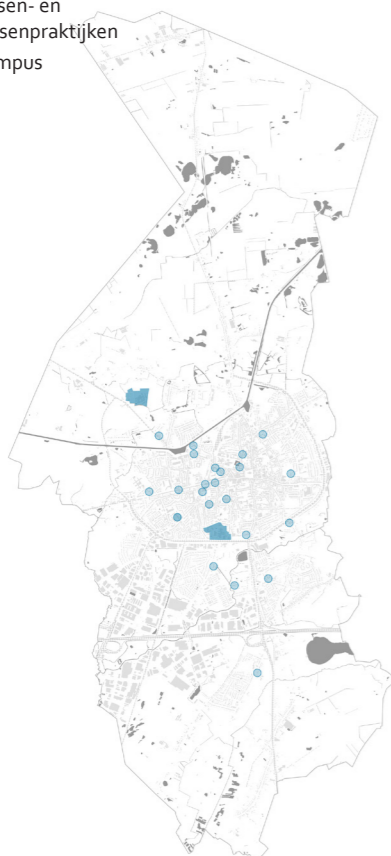
Dé zorgcampus in de stad is uiteraard het **AZ Turnhout**. Dit ziekenhuis opereert regionaal binnen het Ziekenhuisnetwerk Kempen. Het is de grootste zorgverstreker in de ruime regio en is qua voorziening en werkgelegenheid een zéér belangrijke speler in Turnhout. De aanwezigheid van het AZ Turnhout werkt anderzijds ook als een soort magneet voor heel wat andere medische praktijken en zorgbedrijven. Het is met andere woorden een hele **troef voor de stad**.

Met de **eengemaakte ziekenhuiscampus** op de site Sint-Jozef en de herinvulling van de site Sint-Elisabeth binnen de ring, komen ook **ruimtelijke opgaves** aan de oppervlakte. Kunnen we deze eenmaking ook benutten om andere ruimtevragen in Turnhout op te lossen? Zijn er **strategische stadsprojecten** die we hier kunnen realiseren, en die de verdere stedelijke ontwikkeling aanzwengelen? Er schuilen met andere woorden ook heel wat kansen in deze opgave.

Zorgcampussen | Turnhout

bron: POI

- Huisartsen- en tandartsenpraktijken
- Zorgcampus

Sterke dienstverlening en overheid

De **maatschappelijke dienstverlening** en het **openbaar bestuur** vertegenwoordigen respectievelijk de derde en vierde grootste sectoren qua werkgelegenheid in Turnhout. In tegenstelling tot onderwijs en zorg, waar locaties vaak goed te identificeren zijn, omvatten deze sectoren een veelheid aan administratieve en ondersteunende activiteiten die verspreid over de stad plaatsvinden.

Enkele kerninstellingen, zoals het stadskantoor op Campus Blairon, de rechtbank, de brandweerposten en politiekantoren, en federale diensten zoals de FOD Financiën en de RVA, zijn duidelijke ankerpunten in het stedelijk weefsel. Deze instellingen fungeren niet alleen als herkenningspunten in de ruimtelijke structuur, maar ook als symbolen van publieke dienstverlening.

Naast deze grote actoren is er een brede waaier aan kleinere dienstverleners actief in Turnhout, waaronder mutualiteiten, uitzendkantoren, boekhoudkantoren en professionals in creatieve beroepen. Hoewel deze activiteiten vaak kleinschaliger zijn, dragen ze gezamenlijk bij aan een **robuust netwerk van tewerkstelling en economische activiteit**.

De concentratie van een aanzienlijk deel van deze instellingen en diensten in het stadscentrum versterkt de **interactie** tussen verschillende **stedelijke functies**. Deze verwevenheid draagt bij aan een dynamische stedelijke context waarin nabijheid en bereikbaarheid de stedelijke leefbaarheid en economische veerkracht ondersteunen.

Handelsstad onder druk

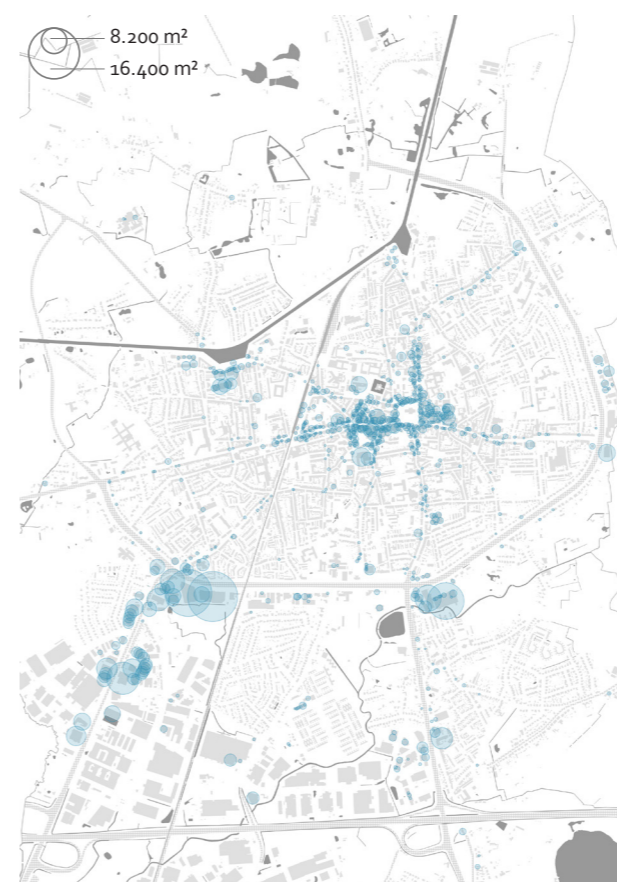
Historisch was Turnhout altijd een **handelsstad** op het kruispunt van twee belangrijke handelsroutes. Handel is vandaag een duidelijk aanwezige ruimtegebruiker in de omgeving rondom de Grote Markt, het Brepolsplein (omgeving Turnova), de Patersstraat, Gasthuisstraat en Sint-Antoniusstraat. Het recente winkelcentrum Turnova zorgt daarenboven voor een nieuwe impuls in het winkel-wandelgebied.

Maar net als in de rest van Vlaanderen, zien we echter dat de kleinhandel de laatste jaren zwaar onder druk komt te staan. Turnhout kent van alle centrumsteden de **hoogste leegstandscijfers**. Die hoge leegstand heeft verschillende redenen, zowel ruimtelijk, economisch als socio-cultureel:

- Schaalvergroting, professionalisering en standaardisatie;
- Herlocalisatie buiten de binnenstad, vereenzelvigd door de baanwinkel;
- Opkomst van de online handel en pakketleveringen

Handel naar winkelvloeroppervlakte | Turnhout

bron: Locatus

tot bij de particuliere klant;

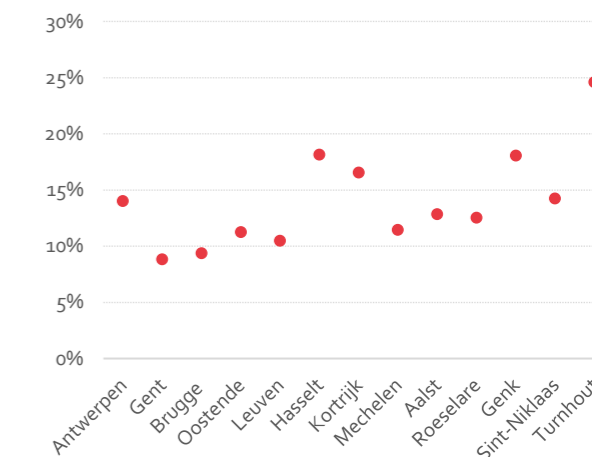
- ...

De stad blijft **als handelscentrum** desondanks een ijkpunt voor veel mensen.

Leegstand in centraal en ondersteunend gebied (%)

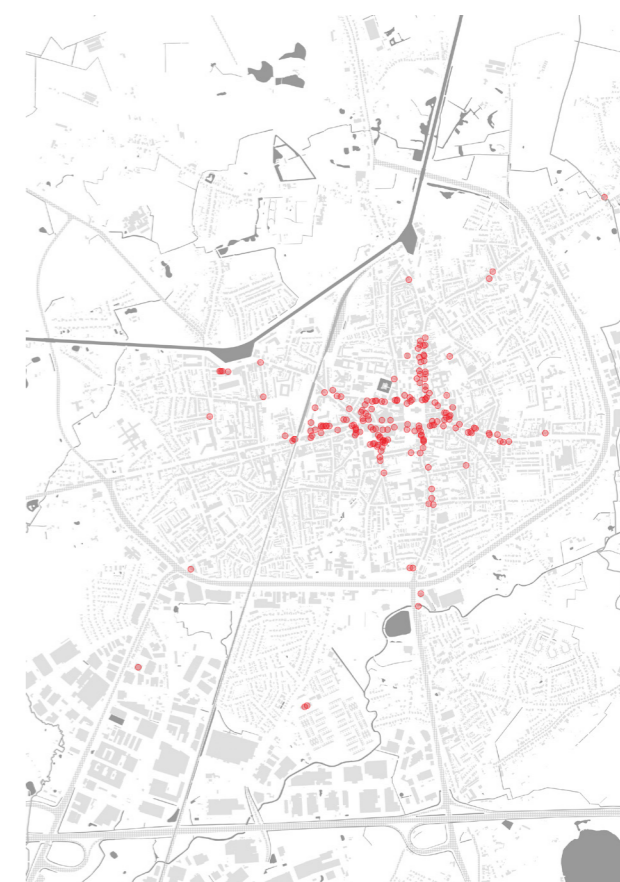
I Centrumsteden

bron: Locatus

Leegstand | Turnhout

bron: Locatus

Ruimte voor bedrijven en industrie doorheen de tijd

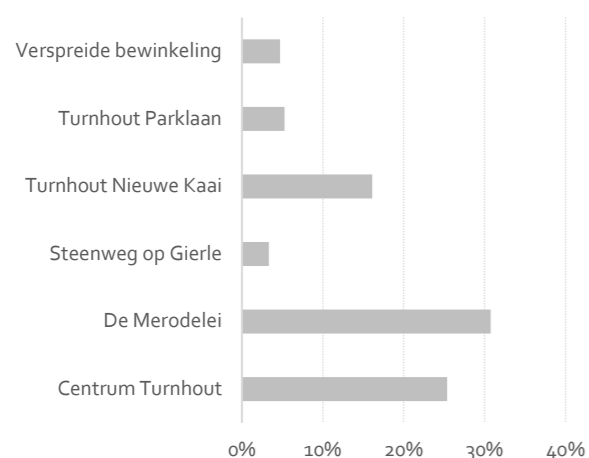
De Kempen zijn pas **relatief laat geïndustrialiseerd en verstedelijkt**. Historisch gezien was de regio steeds een dunbevolkt gebied. Dat komt ten dele voort uit de unieke 'Kempense' geografie. De streek dankt haar naam aan het Latijnse 'campina', wat 'open ruimte of vlakte' betekent. Dat is best logisch gezien de regio wordt gekenmerkt door zanderige heidevlakte waartussen zich moerassen en veengebieden bevinden. Dit waren lang woeste gronden die maar moeilijk in cultuur konden worden gebracht.

Pas met de uitbouw van **grootschalige infrastructuurprojecten**, die het verkeer naar de regio vergemakkelijkten, werd de industrialisering en (daaraan gekoppelde) verstedelijking ingezet. Met elke nieuwe belangrijke transportlijn, zoals het kanaal Dessel – Turnhout – Schoten, de spoorweg Antwerpen – Turnhout en de E34, kwam ook een **golf van economische ontwikkeling** op gang. De weginfrastructuren in de Kempen vormen tegelijk ook net de aantrekkingspolen voor nieuwe economische activiteiten en woonuitbreidingen. Turnhout ontwikkelde zich dus samen met haar industrie. Vooral de grafische en papierverwerkende nijverheid was sinds de 19de eeuw bijvoorbeeld sterk vertegenwoordigd in de binnenstad.

Na de Tweede Wereldoorlog trokken veel **bedrijven weg uit de binnenstad**, een proces dat werd versneld door de aanleg van de snelweg en de invoering van het gewestplan met een industriebestemming.

Leegstand (%) | Turnhout

bron: Locatus

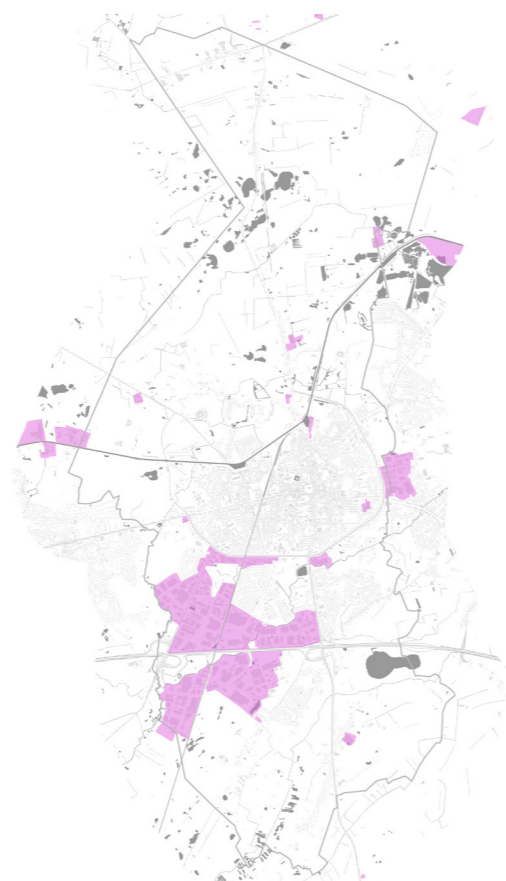

Hierdoor vestigden deze bedrijven zich steeds vaker op industrieterreinen buiten het stadscentrum. Deze stedelijk-industriële groei kunnen we vandaag nog terugvinden in de ruimtelijke structuur van onze stad. Door de herlocalisatie van bedrijven naar grote terreinen buiten de stad, ontstonden meer en meer **mono-functionele gebieden**: 'hier wonen we, daar werken we, daar winkelen we, daar sporten we,...'. Het 'wonen' en het 'werken' kwamen zo ook verder uit elkaar te liggen: de afstand tussen onze voordeur en onze werkplek werd groter en de manier waarop we op het werk geraakten veranderde. Anderzijds is de tewerkstelling binnen de stad op een vergelijkbaar niveau gebleven, zij het met een verschuiving naar andere sectoren en economische activiteiten.

Deze dynamiek versterkte in de jaren '90. Vele stadscentra, waaronder die van Turnhout, evolueerden zo naar 'industriële braaklanden'. Op Joosen-Luyckx en Smurfit Kappa na, vestigden quasi alle bedrijven zich stelselmatig **buiten de ringweg**. Zo kwam de evolutie naar postindustriële stad in een verdere stroomversnelling. Buiten de ring vestigden zich een

Bedrijventerreinen | Turnhout

bron: geopunt.be

heleboel (grote) producerende bedrijven die hier verder konden ontwikkelen en uitbreiden. Ondertussen komen verschillende van deze **producerende bedrijven** echter wel **onder druk** te staan, door bijvoorbeeld de automatisering van de productie, het afbouwen van (verouderde) productielijnen, of het verhuizen van deze activiteiten naar elders. Vooral de **transportsector en de sector van goederenbehandeling** (op- en overslag) heeft daarop ingespeeld, waardoor zij op vandaag een **belangrijke ruimtegebruiker** vormen op vlak van bedrijvigheid. Dit zijn uiteraard functies die zich **moeilijk elders kunnen huisvesten** dan op deze goed ontsloten terreinen, nabij de stad waarbij hun ligging vlak bij de snelweg voor hen belangrijker is dan de nabijheid van de stad. Tegelijkertijd vereisen deze bedrijven erg veel ruimte, en houden ze slechts een beperkte meerwaarde in voor de stad zelf. Toch kunnen we niet ontkennen dat ons huidig **economisch systeem in hoge mate aangewezen is op dergelijke logistieke bedrijven** en dat deze bedrijven slechts op beperkte plaatsen in Vlaanderen nog gronden vinden voor hun activiteiten.

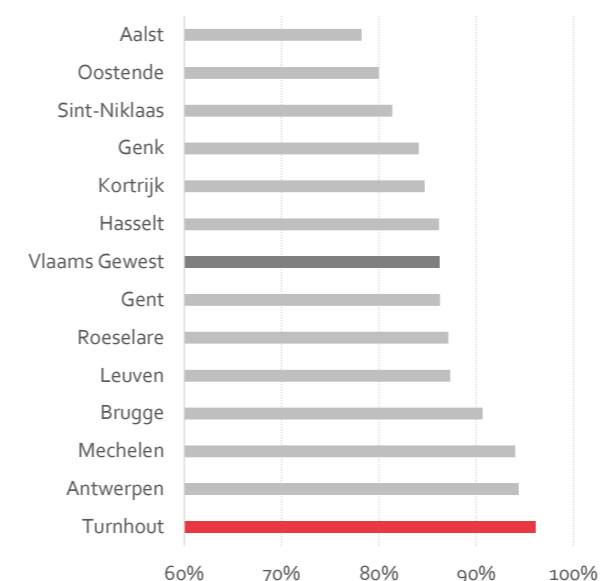
De toekomstige ontwikkeling van de industriële ruimte blijft een prangend vraagstuk in het licht van het Beleidsplan Ruimte Turnhout. Bovendien moeten we rekening houden met de **ontwikkelingen over de**

landsgrens. Tegen 2040 wenst men rond Eindhoven 70.000 bijkomende arbeidsplaatsen te creëren. De economische groei in de regio is zonder meer indrukwekkend en deze wordt voornamelijk gedreven door enkele hoogtechnologische spelers, zoals ASML, Philips en NXP. Met grote investeringsprogramma's door de Nederlandse Rijksoverheid wordt deze economische cluster verder geconsolideerd en uitgebouwd. Het maakt de **acute nood aan bijkomende ruimte** in de ruime regio duidelijk.

Toch zien we dat de bedrijventerreinen in onze stad reeds een **hoge bezettingsgraad** kennen: 96% in Turnhout t.o.v. 87% gemiddeld in de centrumsteden. Uiteraard blijft het zaak om binnen deze terreinen te streven naar een optimaal ruimtegebruik, en om vrijgekomen of vrijkomende terreinen opnieuw slim in te vullen. Toch maakt deze hoge bezettingsgraad duidelijk dat onze stad een **gewild vestigingsmilieu** is voor veel bedrijven.

Bezettingsgraad van bedrijventerreinen | Centrumsteden

bron: VLAIO

Culturele broedplaats

Turnhout is **dé cultuurstad van de Kempen**. Voor een relatief kleine stad is het cultureel aanbod erg divers en uitgebreid, de infrastructuur toonaangevend. Het cultuuraanbod geeft cachet aan de stad en voorziet de eerder landelijke Kempen van een culturele ankerplaats. Terzelfdertijd is het ook kwetsbaar. Slechts een beperkt aantal bedrijven, organisaties en kunstenaars houden het aanbod in stand.

Een levendig cultuurlandschap en innovatieve cultuurvormen hebben baat bij **beschikbare en betaalbare (experimenter-)ruimte**. Naast de institutionele atelierruimtes (in bijvoorbeeld kunstacademies en vrije atelier), worden dergelijke ruimtes tegenwoordig vaak ook voorzien in de vorm van tijdelijke -liefst regelluwe- invullingen, in afwachting van grotere stads- en vastgoedontwikkelingen.

Naast de Warande zijn ook de Kunstencampus aan Turnova, de verschillende musea en UGC binnenstedelijke aantrekkingspolen op vlak van cultuur, kunst en vrije tijd.

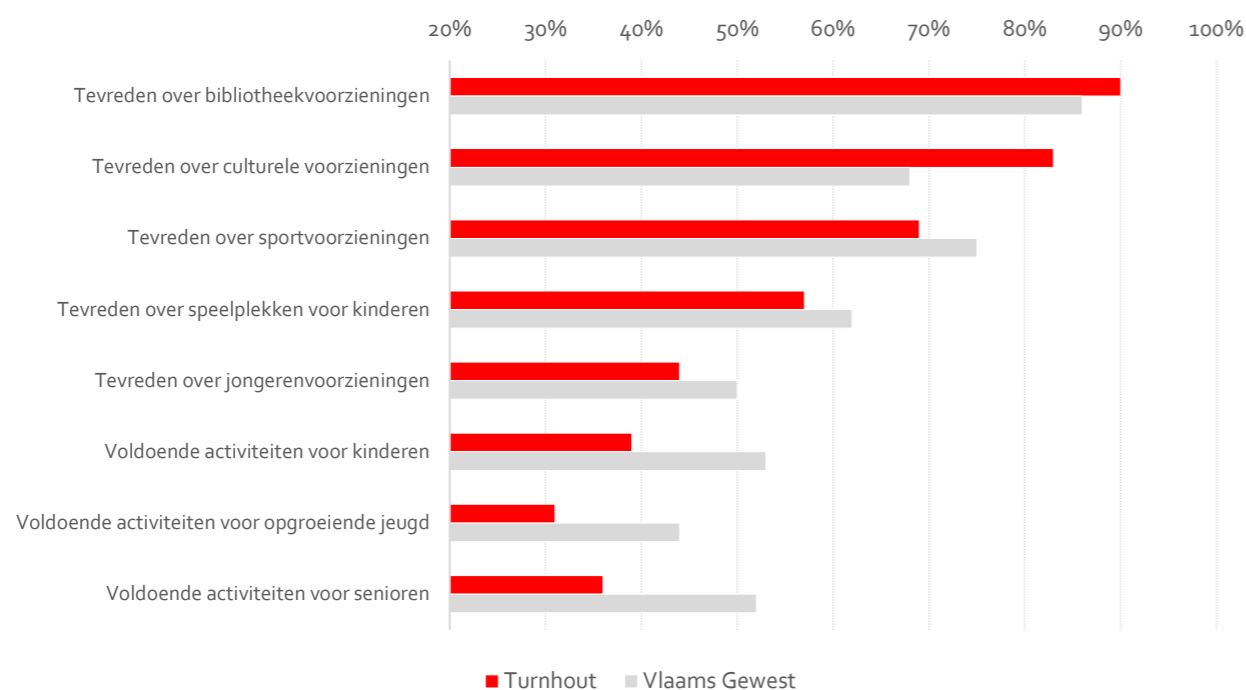
Sport, jeugd, recreatie en publieke ruimte

Een groot deel van de sportinfrastructuur en het vrijetijdsaanbod is dan weer geclusterd rond het Stadspark net buiten de ring. Hier rond is een investeringsprogramma lopende, met een nieuw sportcomplex als voornaamste uithangbord.

Met de groei van de stad zijn het ook deze voorzieningen, samen met onderwijs en kinderopvang, die onder druk komen te staan. Verder valt het op dat veel nieuwe bewoners weinig tot geen aansluiting vinden met het bestaande verenigingsleven. Veel jongeren zijn dan ook meer aangewezen op de publieke ruimte, en de vrij toegankelijke jeugdinfrastructuur daarin, voor hun vrijetijdsbesteding. Het vergt een andere insteek en bijkomend ruimtelijk programma.

Tevredenheid over cultuur, sport, jeugd en seniorenvoorzieningen, vergelijking met Vlaams Gewest

bron: Stadsmonitor 2023

Kunstorganisaties | Turnhout

bron: Het Kunstenlandschap (2020)

Regionaal mobiliteitsplan

Turnhout maakt deel uit van een bredere regio met een reeds ontwikkeld regionaal vervoersnetwerk.¹ Dit bestaande netwerk, opgesteld in samenwerking met de buurgemeenten, vormt een geïntegreerd referentiekader en wordt gehanteerd bij de opmaak van dit Beleidsplan Ruimte.

Het regionaal mobiliteitsplan voor het Turnhoutse regionaalstedelijk gebied – bestaande uit Beerse, Oud-Turnhout, Turnhout en Vosselaar – vormt een gemeenschappelijk kader voor mobiliteit binnen deze vier gemeenten (Kordia).

Dit plan streeft naar vlotte, efficiënte en duurzame verplaatsingen voor zowel inwoners als bezoekers. Hoewel de auto een rol blijft spelen in het stedelijke weefsel, wordt sterk ingezet op actieve mobiliteitsvormen en openbaar vervoer om het verplaatsingsgedrag structureel te verduurzamen.

Door de mobiliteit van voetgangers, fietsers en gebruikers van het openbaar vervoer te bevorderen, willen ze de volgende vier kernambities realiseren:

- Verhogen van de leefkwaliteit in woonwijken en stedelijke centra;
- Verbeteren van de bereikbaarheid met de fiets en een efficiënt openbaar vervoersnetwerk;
- Stimuleren van een gezonde levensstijl door actieve vervoerskeuzes te ondersteunen;
- Bijdragen aan klimaatdoelstellingen door milieuvriendelijke mobiliteitsoplossingen te implementeren.

Dit plan biedt een geïntegreerd kader om duurzame mobiliteit binnen de regio te versterken en de uitdagingen van de toekomst proactief aan te pakken.

¹ Stadsregio Turnhout. Mobiliteitsplan: Samen onderweg naar een gezonde en veilige omgeving.

II. Aangename woonstad

Turnhout is een bijzondere woonstad. In de stadsbiografie '800 jaar stad maken in de Kempen' wordt Turnhout bestempeld als autarkisch, "een stad te midden van het groen waar de bewoners alles kunnen vinden wat ze nodig hebben" (p. 32). Zoals we in het voorgaande deel reeds hebben gezien heeft Turnhout voor zijn grootte inderdaad een zeer sterk voorzieningenapparaat, de stad is goed ontsloten en heeft een relatief goedkoop woonpatrimonium, dat alles maakt van Turnhout een aantrekkelijke woonstad.

Turnhout heeft dan ook een snelle groei gekend, meer zelfs: ze is de snelst groeiende centrumstad. Met haar 47.435 inwoners (anno 2024) heeft de stad er sinds 2010 6.160 bewoners bijgekregen, wat een stijging is van meer dan 15%. Blijft de gemeente aan hetzelfde tempo doorgroeien (met gemiddeld 1.06% per jaar) dan mogen er zich in 2040 meer dan 56.000 mensen Turnhoutenaar noemen.

Wat de huishoudensgroei betreft staat de stad echter maar op de derde plaats, met een stijging van 14%.

Dat verschil komt voort uit de specifieke aard van de migratie, waar de huishoudensgroei in veel andere centrumsteden vooral wordt gedreven door de toename van alleenstaanden, kent Turnhout ook een opvallend sterke groei onder de kroostrijke gezinnen. Dat heeft enkele redenen, waar we later uitvoerig op terugkomen.

Loop van de bevolking

Als we kijken naar de loop van de bevolking tussen 2000 en 2023 dan kunnen we de waargenomen groei in drie facetten opsplitsen:

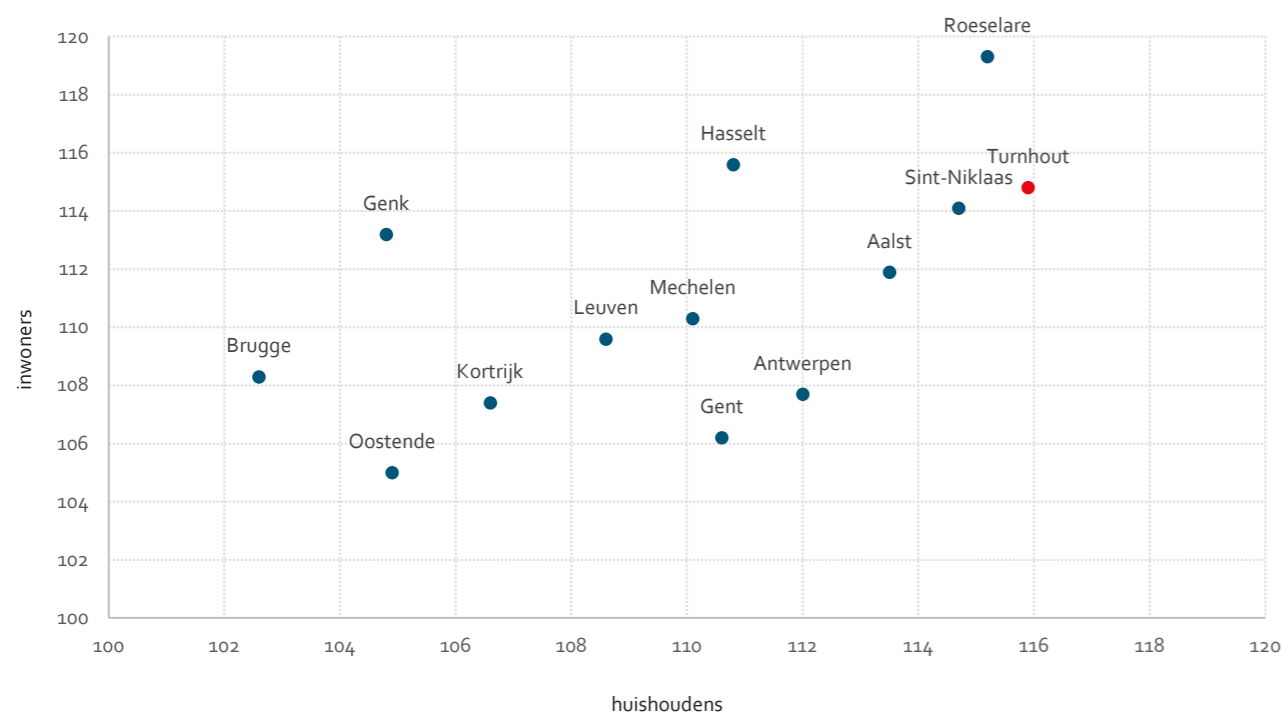
- *een stabiel natuurlijk saldo (geboortes minus overlijdens);

- *een sterk fluctuerend, maar over het algemeen licht negatief binnenlands migratiesaldo;

- *een sterk positief en toenemend buitenlands migratiesaldo.

Groeivoet inwoners & huishoudens sinds 2010 (%) | centrumsteden

bron: provincie.incijfers.be

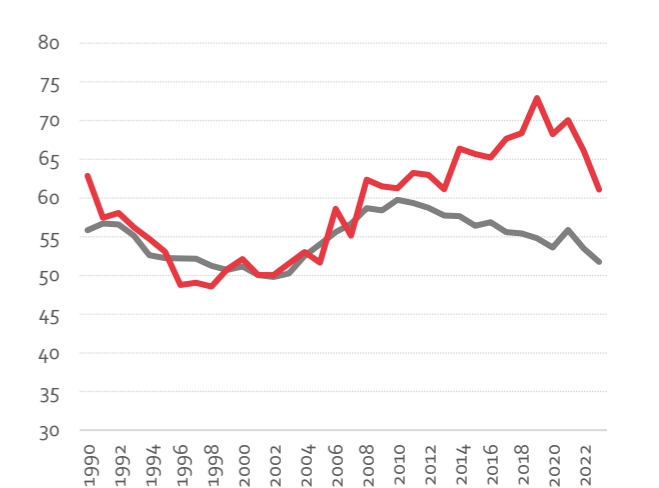
Natuurlijke groei

Turnhout behoort tot de kleine krans van gemeenten die een robuust en sterk positief natuurlijk saldo hebben. Na Antwerpen heeft de stad, de afgelopen jaren, van alle centrumsteden de grootste natuurlijke aangroei gekend (t.o.v. de bevolking). Turnhout heeft dan ook een jonge bevolking en er wordt duidelijk aan gezinsvorming gedaan binnen de gemeente.

Opvallend is ook dat Turnhout een relatief stabiel geboortecijfers heeft en t.o.v. het aantal vrouwen op vruchtbare leeftijd tot 2020 een stijgend aantal geboortes laat optekenen, de stad gaat daarmee in tegen Vlaamse trends. De grafiek hiernaast toont van 1990 tot 2023 het aantal levendgeborenen per 1.000 vrouwen op vruchtbare leeftijd, tussen 15 en 44 jaar.

Algemeen vruchtbaarheidscijfer (%)

bron: provincie.incijfers.be / eigen verwerking

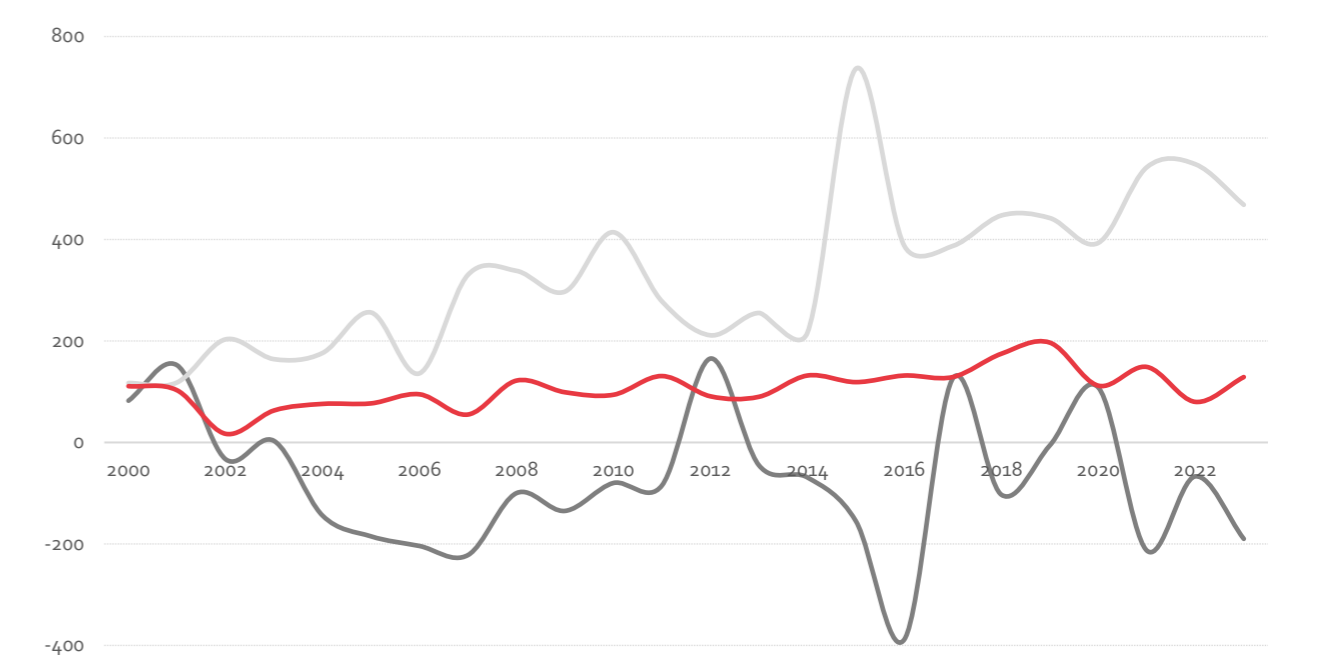
Migratie in spiegelbeeld

Het migratieverhaal in Turnhout kent vele gezichten, maar kan in algemene zin worden gevat onder een verhoogde migratieintensiteit (immigraties plus emigraties) en een divergentie van de binnenlandse en buitenlandse migratiestromen sinds de jaren 2000. We kunnen verschillende bewegingen onderscheiden.

Net als in de rest van Vlaanderen zien we sinds de uitbreiding van de EU in 2004 een sterke stijging van de buitenlandse migratiestromen. Samen met de hogere intensiteit zien we ook dat het verschil tussen de immigraties en emigraties met het buitenland zich uitdiept, dit vertaalt zich bijgevolg in een steeds hogere instroom en buitenlands migratiesaldo. De buitenlandse migratie vormt zo de motor van de groei

Loop van de bevolking (2000-2023) | Turnhout

bron: provincie.incijfers.be

in Turnhout, dat geldt voor zowat alle centrumsteden in Vlaanderen, maar wordt door haar positie ten opzichte van Nederland verder versterkt. Het is dan ook een van de voornaamste vaststellingen: Turnhout wordt in snel tempo diverser.

Tegelijkertijd, met een opgaande buitenlandse migratiesaldo, stijgt ook de binnenlandse migratiedynamiek, maar hier houden de immigraties en emigraties elkaar veel meer in evenwicht. De binnenlandse in- en uitstroom kent wel een heel ander gedaante. Waar de uitstroom voornamelijk volgt uit de suburbanisatie naar de zuidoostelijke randgemeenten, komt de instroom voornamelijk uit het Antwerpse en de grensgemeente met Nederland.

Achter de relatief stabiele cijfers gaat dus wel degelijk een serieuze verandering van de bevolking schuil.

Bovenstaande migratiestromen kunnen niet los van elkaar worden gezien, emigraties uit de gemeente faciliteren immers de immigraties naar de gemeente. We zien dat de twee stromen als het ware een spiegelbeeld van elkaar vormen, een waarbij binnenlandse uitstroom wordt gevolgd door buitenlandse instroom. Vertroebeld, dat wel, door bijkomende woningbouw die gelijktijdig weer een andere dynamiek op gang brengt.

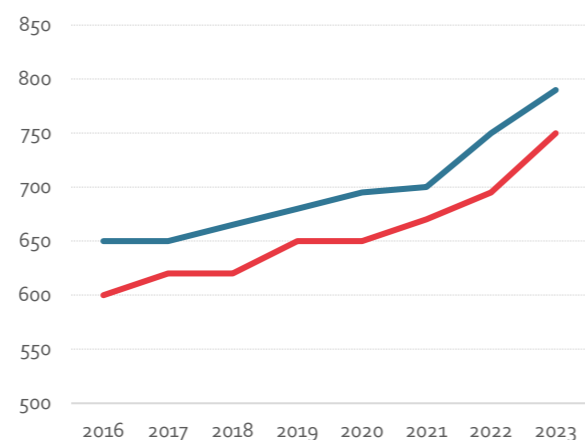
Aanbodgedreven woonmarkt

De sterke groei die we in Turnhout waarnemen gaat natuurlijk hand in hand met een forse toename van het aantal wooneenheden, of beter gezegd de instroom van inwoners is voor een groot deel een gevolg van het uitdijende woonareaal. Turnhout is dan ook een aanbodgedreven woningmarkt: de creatie van bijkomende woongelegenheden stut de groei eerder dan dat de vraag zorgt voor een sterke woningproductie. We zien dat zeer duidelijk in de grafieken op pagina 19.

Ondanks het feit dat er in Turnhout veel nieuwbouwwoningen op de markt zijn gekomen heeft de stad van alle centrumsteden veruit de zwakste prijsstijgingen gekend. Het wijst erop dat de groei in Turnhout dus voornamelijk aanbodgedreven is, in tegenstelling tot steden als Mechelen, Gent en Leuven waar er maar een relatief beperkte woningproductie heeft plaatsgevonden ondanks de enorme stijging van de prijzen. De beperkte vraag in relatie tot de sterke groei van het aanbod heeft de stijging van de woningprijzen getemperd.

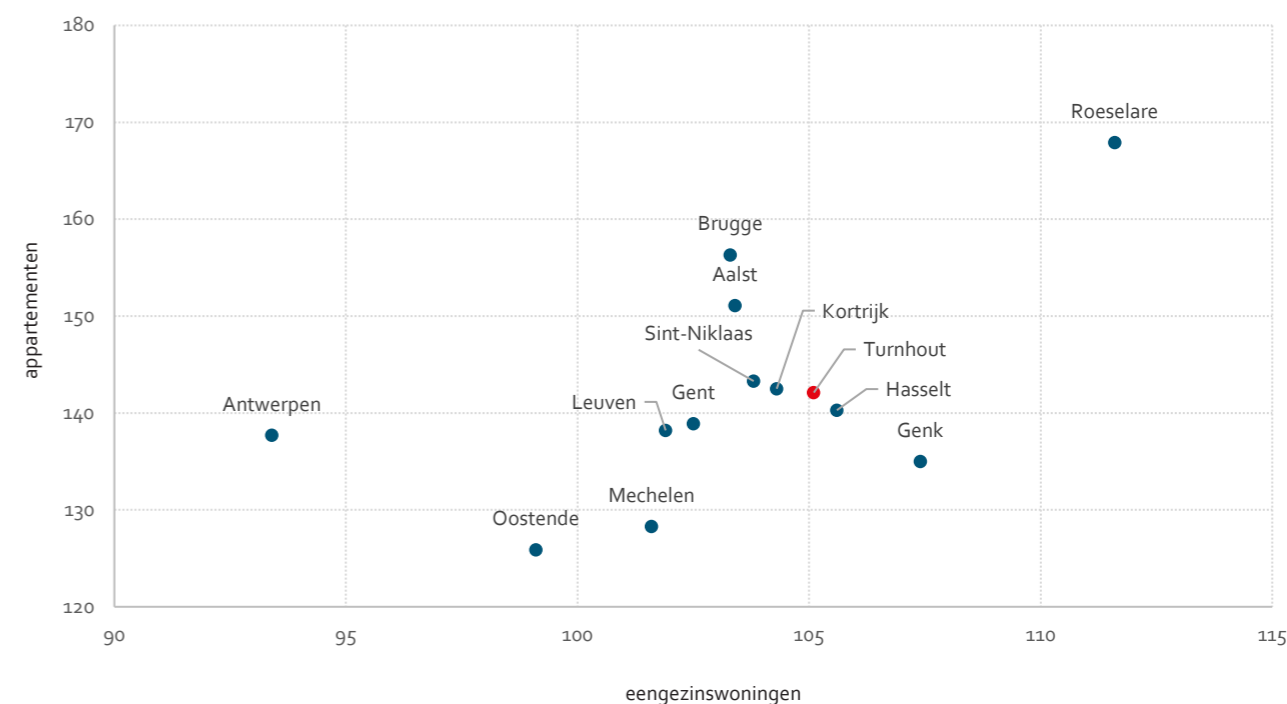
Zowel de huurprijzen als de stijging van die prijzen liggen dan weer in lijn met de Vlaamse mediaan.

Mediaan huurprijzen nieuwe contracten - verhuurder natuurlijke persoon | Turnhout
bron: provincie.incijfers.be

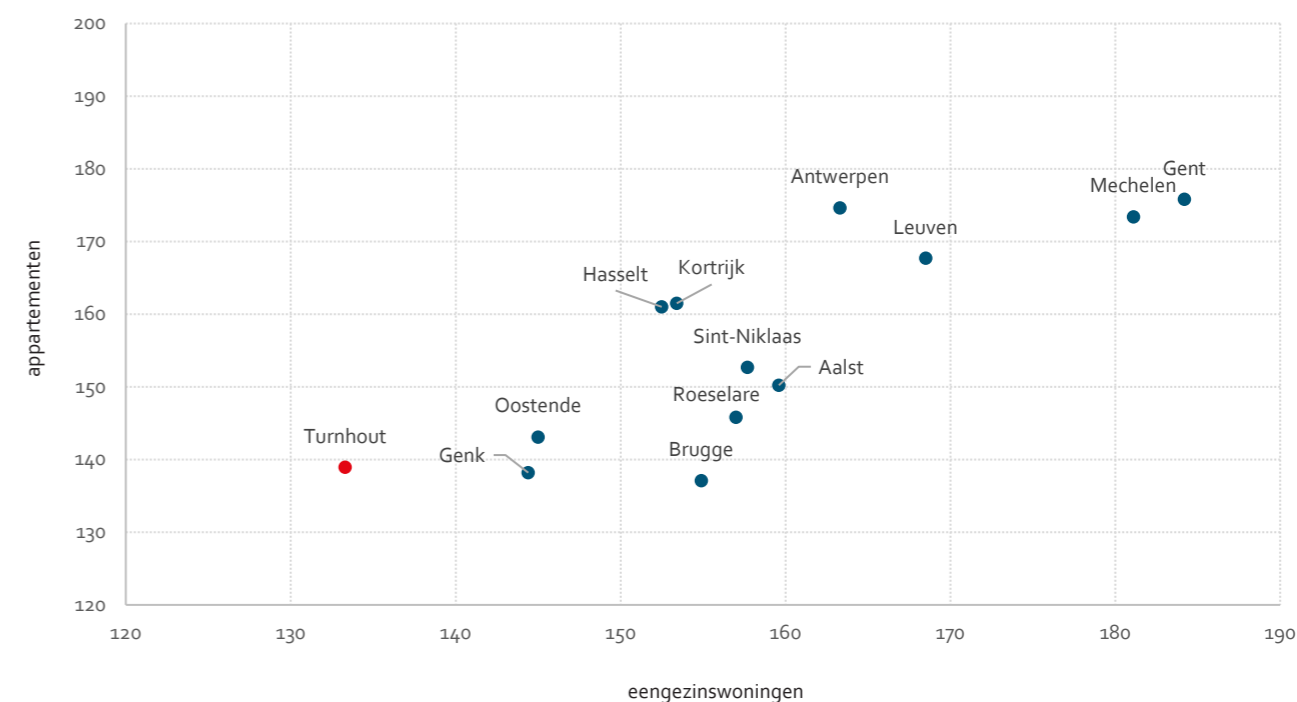
Groeiwoet wooneenheden sinds 2010 (%) | centrumsteden

bron: provincie.incijfers.be

Groeiwoet prijzen sinds 2010 (%) | centrumsteden

bron: provincie.incijfers.be

Kwetsbare huishoudens

Opmerkelijk genoeg heeft Turnhout de op twee na laagste inkomensstijging gekend van alle Vlaamse gemeenten, ze moet enkel Machelen en Borsbeek laten voorgaan. De inkomens zijn er sinds 2010 met 18.5% gestegen, in absolute cijfers met 2.979 euro (cijfers 2021). De stad heeft daarmee Oostende, Sint-Niklaas, Roeselare en Kortrijk voorbij zien springen.

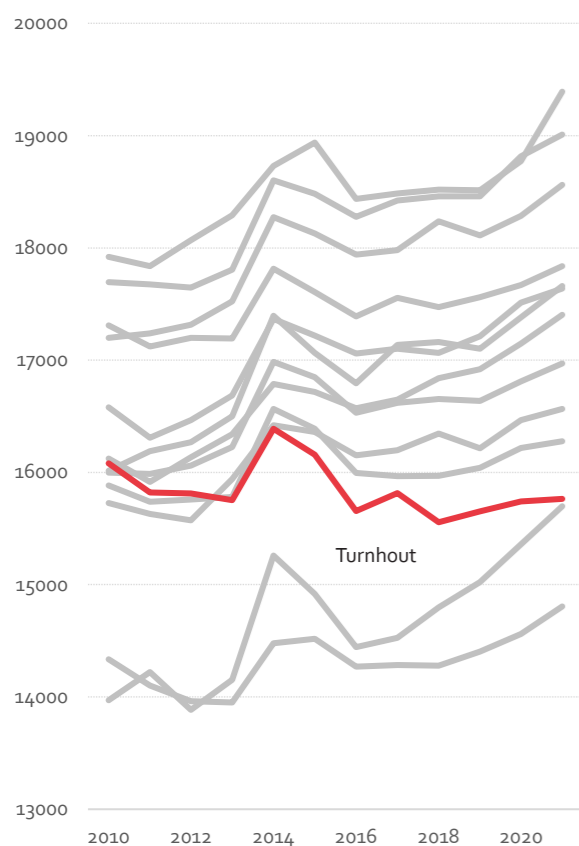
Het wijst op de instroom van financieel kwetsbare huishoudens en de uitstroom van kapitaalkrachtige huishoudens. Aangezien dat de consumptieprijzen in diezelfde periode (2010-2021) met 21% zijn gestegen, is Turnhout het afgelopen decennium, als één van de weinige gemeenten in Vlaanderen, in reële termen verarmd.

Deze vaststelling staat haaks op de forse en consistente economische groei die we waarnemen in het arrondissement Turnhout. De Kempen behoren tot de sterkste stijgers in Vlaanderen, maar de stad Turnhout en haar inwoners kunnen daar zelf onvoldoende de economische vruchten van plukken, zo blijkt.

Plotten we de inkomensdaling op een kaart, naar sectorniveau, dan valt direct op dat niet elke buurt in dezelfde mate verarmt. Sommige sectoren gaan er zelfs sterk op vooruit, vooral in het buitengebied. Binnen de ring vallen enkel de sector Veldekens, Heizeijde en Den Bremt op als stijgers, allen sectoren waar er het laatste decennium 'grootschalige' nieuwe woonontwikkelingen hebben plaatsgevonden. De andere sectoren binnen het centrum zijn juist verarmd.

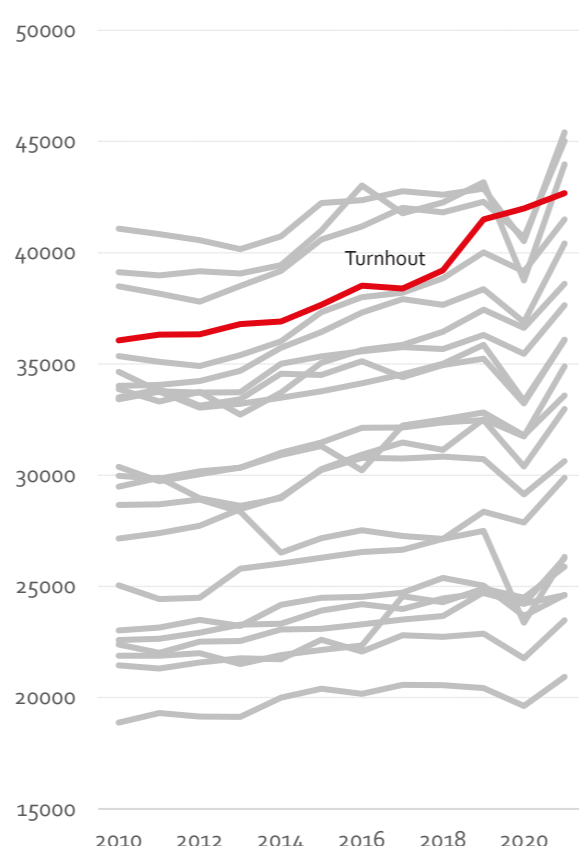
Gemiddeld belastbaar inkomen (2010-2021) | prijzen 2010 | Centrumsteden

bron: provincie.incijfers.be

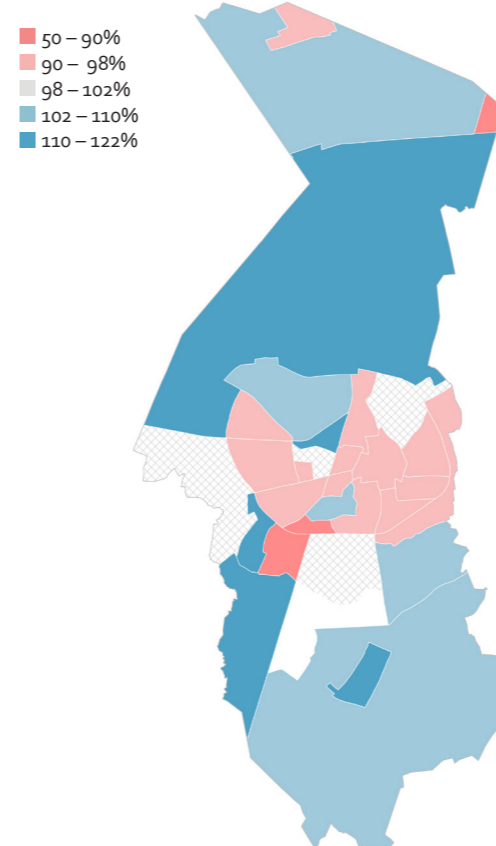
Bruto binnenlandsproduct per inwoner (2010-2021) | prijzen 2010 | Arrondissementen

bron: provincie.incijfers.be

Evolutie gemiddeld netto belastbaar inkomen (2010-2023) | index in reële prijzen

bron: provincie.incijfers.be

MIGRATIES

Langs Vlaamse spoorwegen, migreert men

Turnhout oefent een specifieke aantrekkingskracht uit, die te vergelijken is met de migratiebewegingen naar de Dender- en Rupelstreek. We kunnen die dynamiek catalogeren onder het begrip spoorwegmigratie waarbij goed ontsloten kernen, met een sterk voorzieningen apparaat en een goedkoop woonareaal minder kapitaalcrachtige huishoudens aantrekken, veelal grote gezinnen met kinderen.

Het is voor mensen met een buitenlandse herkomst vaak een vorm van tweede orde migratie die, in het geval van Turnhout, vooral vanuit de stad Antwerpen wordt aangezwengeld, versterkt door een decennium van sterk stijgende vastgoedprijzen.

Het fenomeen ontspringt vanuit de acute nood aan huisvesting in een context van woningschaarste. We

zien dat grote huishoudens het vaak zeer moeilijk hebben om kwaliteitsvolle huisvesting te vinden, zowel op de eigendomsmarkt als private huurmarkt. Het stut de steeds verdere zoektocht naar huisvesting.

Over de grens, ontluikende wooncrisis stuwt de emigratie

In navolging van de sterke economische ontwikkeling in Noord-Brabant staat ook de woonmarkt er zwaar onder spanning - naast die groei heeft de Nederlandse wooncrisis natuurlijk nog andere structurele oorzaken. Alleen al in Eindhoven mikt men op een bevolkingsgroei van 50.000 personen tegen 2040 en een jobcreatie in de orde van 70.000. Dat is meer dan tweemaal het totaal aantal arbeidsplaatsen die er momenteel in Turnhout zijn.

Onder meer de sterke stijging van het aantal Nederlanders dat (sinds 2010) naar Turnhout is gemigreerd, wijst op de druk vanuit het noorden. We zien dat deze mensen zich voornamelijk binnen het

stadshart vestigen. Deze stijging zien we veel minder binnen de andere gemeenten van de stadsregio. Het kan duiden op de bovengenoemde druk op de woningmarkt die financieel zwakkere huishoudens wegduwt.

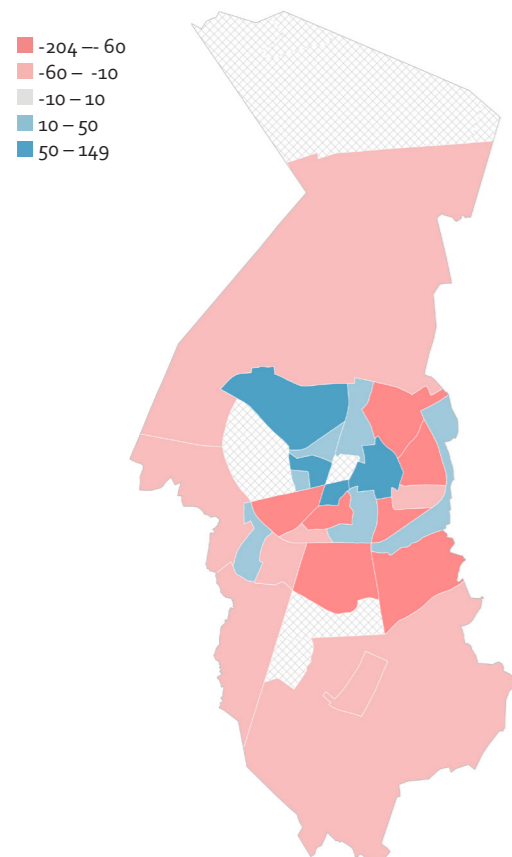
Klassieke aankomstwijken, inverse prijszetting

Het zijn net als in andere steden vooral de centrumwijken rond het station, met hun relatief goedkoop aanbod, anonieme kader en sterke netwerken die aantrekkingskracht uitoefenen op mensen van buiten de gemeenten.

Eigen aan de Turnhoutse woningmarkt is de omgekeerde prijszetting. Waar klassiek de prijzen (per m²) van een woonproduct afnemen vanuit het centrum, zien we zich vanuit het centrum van Turnhout een omgekeerde dynamiek ontvouwen. We zien de laagste prijzen in de centrumwijken en duurdere prijzen daarbuiten. In de randgemeenten nemen de prijzen (per m²) nog verder toe.

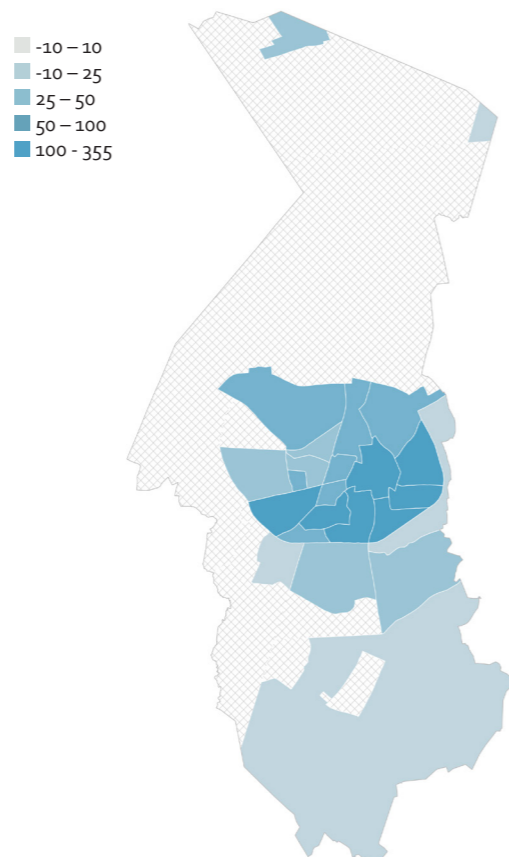
Migratiesaldo binnenland (2019-2023)

bron: provincie.incijfers.be

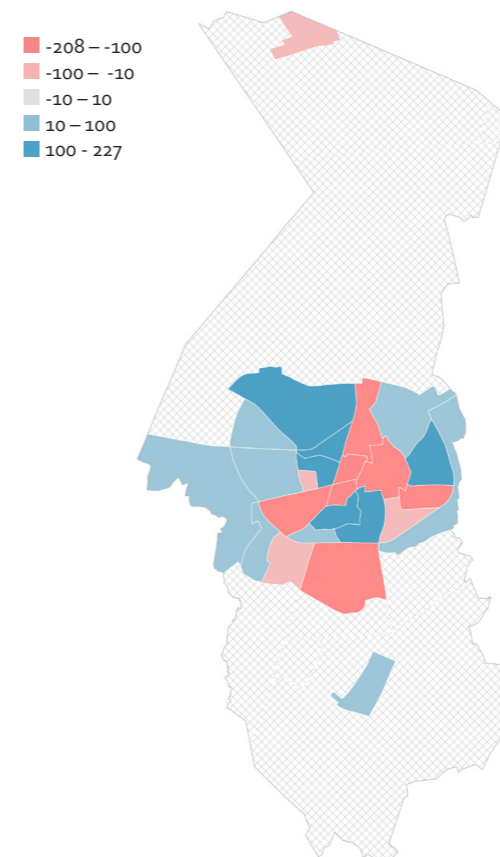
Migratiesaldo buitenland (2019-2023)

bron: provincie.incijfers.be

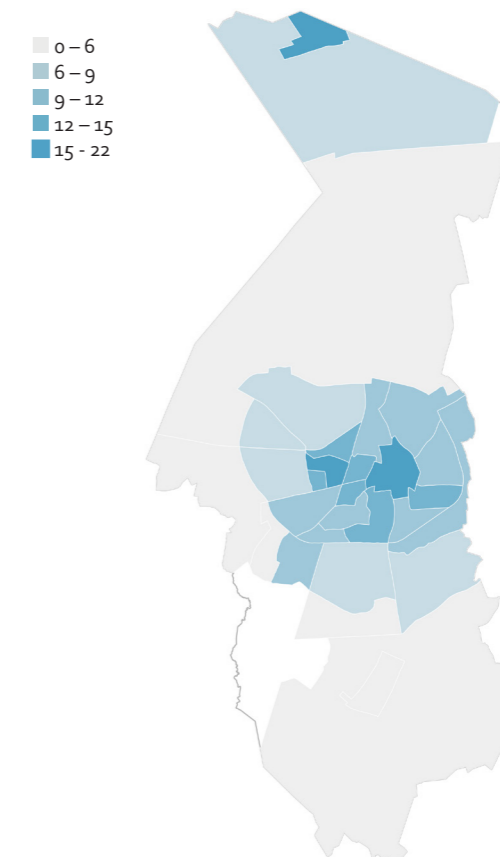
Migratiesaldo binnen de gemeente (2019-2023)

bron: provincie.incijfers.be

Verhuismobiliteit – ander adres als vorig jaar (%)

bron: provincie.incijfers.be

Van Aa naar Bb, suburbanisatie langs de steenwegen

Die aantrekking wordt intern gevoed, via sterke verhuisbewegingen binnen de gemeente en de suburbanisatie naar de randgemeenten.

Het is een fenomeen waar we in Vlaanderen sterk vertrouwd mee zijn. Na de Tweede Wereldoorlog leidde de welvaartsstijging en de betere verkeersontsluiting voor een sterke suburbanisatie uit de (grote) steden die pas eind jaren '90 begin jaren '00 tot een einde is gekomen. Dat gat werd ten dele ingevuld door buitenlandse migranten die de mogelijkheid aangrepen om zichzelf goedkoop te huisvesten.

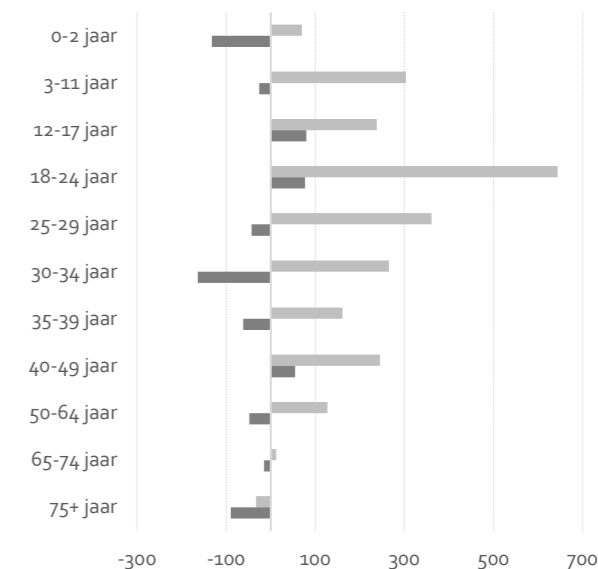
In Turnhout voltrekt zich de laatste jaren een gelijkaardig proces opgang waarbij naast de klassieke suburbanisatie ook de grote

stadsontwikkelingsprojecten een alternatief aanbod in de markt zetten, voor kapitaalkrachtige Turnhoutenaars. Wat op hun beurt aanbod vrijmaakt dat van buitenaf wordt ingevuld. Een 'natuurlijk' proces, dat wijst op sociale stijging en een klim op de woonladder, maar die in Turnhout wel zeer nadrukkelijk aanwezig is.

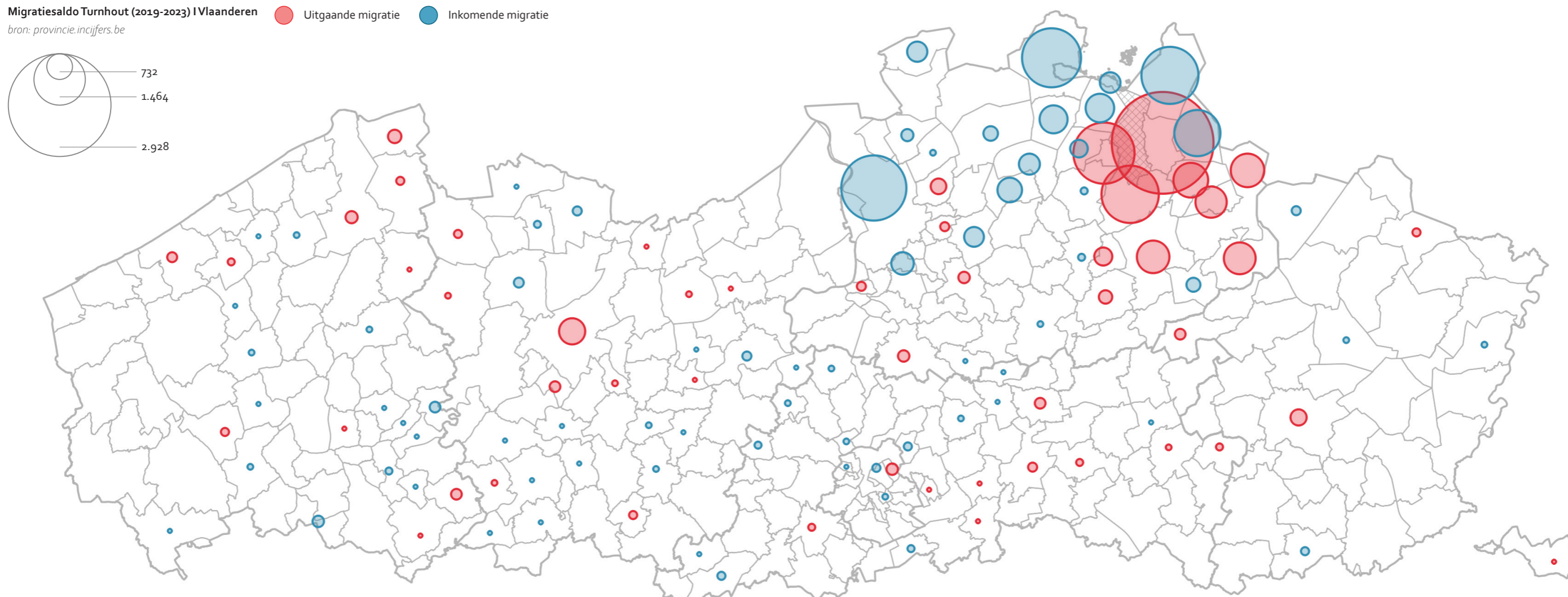
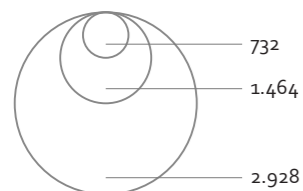
Verder valt op dat Turnhout sterk negatieve migratiesaldo's heeft met haar rijkere randgemeenten (Vosselaar, Oud-Turnhout en Kasterlee). Het is een suburbanisatieproces dat al bijzonder lang speelt binnen de stadsregio en eigen is aan de stedelijke dynamiek. In het geval van Turnhout worden die cijfers nog eens versterkt door de nabijheid van kwaliteitsvolle residentiële wijken op een boogscheut van het stadscentrum.

Delen we de migratiestromen op naar leeftijd dan zien we een duidelijke instroom van het aantal starters, voornamelijk in de leeftijdscategorie van 20 tot 30 jaar. Zodra er kinderen komen is er een significante binnenlandse migratie uit Turnhout waarneembaar. We zien onder meer een negatief saldo bij de leeftijdscategorie 0 tot 2 jaar en 25 tot 39 jaar. Opmerkelijk is dat dit patroon niet geldt voor buitenlandse migratie.

Migratiesaldi naar leeftijd (2019-2023)
bron: provincie.incijfers.be

Migratiesaldo Turnhout (2019-2023) | Vlaanderen
bron: provincie.incijfers.be

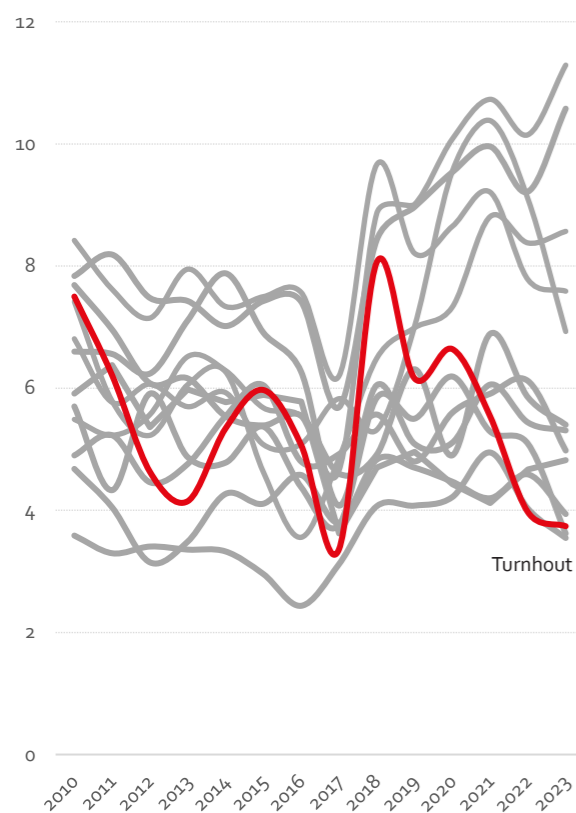
Een stad op twee snelheden

Turnhout draait in essentie op twee snelheden. De stad kent een dubbele dynamiek die elkaar ondersteunt. Enerzijds zien we een stad in volle beweging, van stadsontwikkeling en grootschalige reconversie. Turnhout heeft het afgelopen decennium een motor gezet op de woningproductie en veel kwalitatieve projecten gerealiseerd; ze heeft daarmee een deel van de suburbanisatie tegengehouden en een meer kapitaalkrchtig publiek bediend. Anderzijds heeft een groot deel van het bestaande woonweefsel geen of weinig vernieuwing gekend. Veel bestaande bewoners zijn naar de rand verhuisd of hebben zich in nieuwe woonprojecten gevestigd. Er is dus kwaliteitsvol en duurder woonaanbod bijgekomen, terwijl in de oudere, minder kwalitatieve woningen een nieuwe groep inwoners hun intrek heeft genomen.

Het is de paradox van de stadsvernieuwing in Turnhout. Waar nieuwe projecten in veel andere steden een zelfgenererende dynamiek op gang brengen die de omliggende buurt opwaardeert (wat niet per se een

Renovatie-intensiteit – aantal bouwvergunningen voor de renovatie van gebouwen per 100 huishoudens | Centrumsteden

bron: provincie.incijfers.be

goede zaak is) zien we dat de stadsvernieuwing en -ontwikkeling in Turnhout niet zozeer – of nog niet – regeneratief geweest is voor het oudere weefsel. De nieuwe ontwikkelingen opereren veelal in een vacuüm; ze zuigen hun omgeving eerder leeg dan dat ze die verder opwaarden. Het is eigen aan de aanbodgedreven markt die Turnhout is, dat de ruime keuze aan nieuwe ontwikkelingen de kapitaalkrchtige huishoudens niet aanzet om te investeren in het ouder patrimonium. We zien dat onder meer terug in de lage renovatiecijfers. Deze dynamiek houdt zichzelf in stand en is zelfversterkend naarmate de sociale segregatie tussen nieuw en oud, rijk en arm verder wordt uitgediept. Het is nefast voor het functioneren van de stad.¹

Ruimtelijke structuur

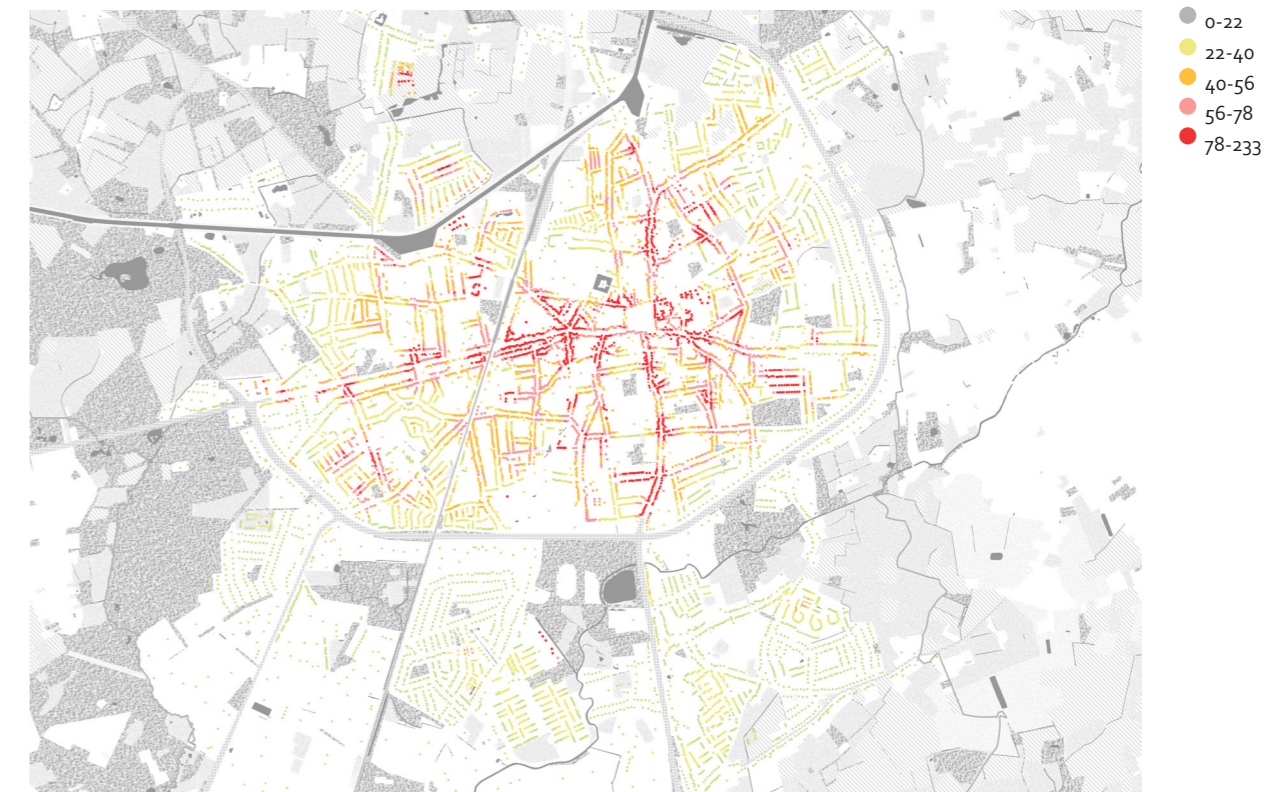
We krijgen zo een woonlandschap dat vanuit het stadshart uitdijt. Binnen en op de rand van de historische kern vinden we veelal neoklassieke burgerhuizen terug. Daarrond hebben zich een resem arbeiderswijken genesteld die gekenmerkt worden door hun dicht weefsel, gesloten bebouwing met vaak zeer compacte wooneenheden opgericht voor de Tweede Wereldoorlog; later en aansluitend op de oudere arbeiderswijken werd de woningbouw veeleer geconcipieerd in de tuinwijkgedachte: ruimere woning, veelal geschakeld met voortuinen. Waarna, vanaf de jaren '70, de klassieker verkaveling in (half) openbebouwing in opgang kwam, zowel aan als buiten de ring. Zo komen we tot een vrij concentrische woonstructuur van centrum naar periferie en van dicht naar open, op enkel uitzonderingen na. Zeker buiten de ring vertaalt zich dat in luwe woonwijken met veel groen.

Vanaf de jaren '00 vervalt die eenduidigheid en zien we op de vrije en vrijgekomen ruimte zich een waaier aan ontwikkelingen inplanten veelal in geschakelde vorm of als meergezinswoningen, maar niet altijd coherent of geënt op de bestaande ruimtelijke structuur. Zeker de recentere ontwikkeling naar het noorden toe, op de Heizijdse Velden draait het ruimtelijk profiel van de stad om. Het vormt het laatste grote aan te snijden woongebied van de stad en dient daarom bedachtzaam ingezet te worden.

¹ Uit stadsgegevens blijkt een afwijkend beeld (Heizijdse Velden - Fase 1): sterkere aanwezigheid van buitenlandse migratie, wat niet blijkt uit de data. Dit wordt verder onderzocht in het beleidsplanproces.

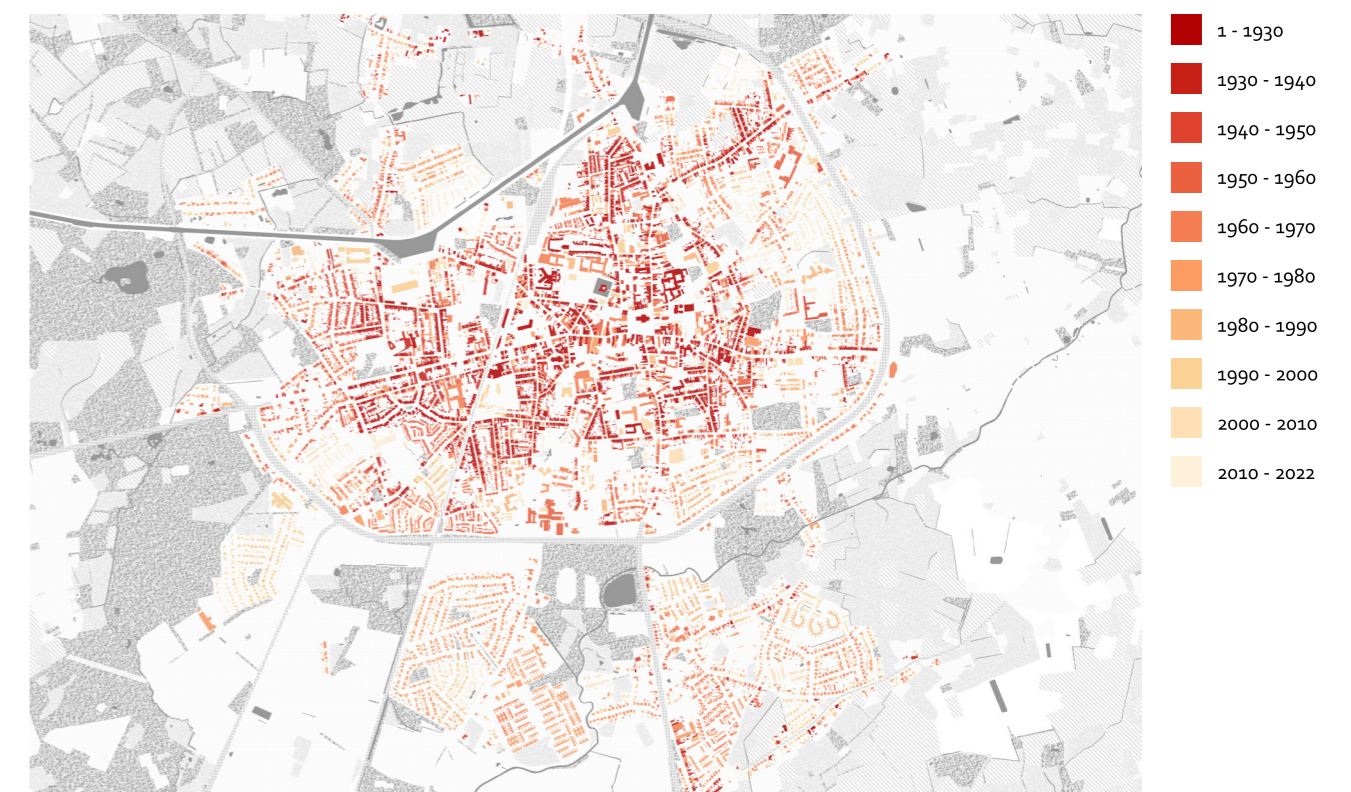
Densiteit (adrespunten per hectare) | Turnhout

bron: GRB

Gebouwen naar bouwjaar | Turnhout

bron: Kadaster

PROGNOSES

Turnhout, de jongste centrumstad van Vlaanderen?

Halen we de prognoses erbij, die een indicatie geven van hoe de bevolking naar 2040 toe zal evolueren, dan tekenen er zich toch enkele bijzonderheden af.

We zien de stad fors groeien en die groei bevindt zich in tegenstelling tot zowat de rest van Vlaanderen niet hoofdzakelijk bij de oudere bevolking. Turnhout is op weg om de jongste centrumstad van Vlaanderen te worden (aandeel 0 tot 17 jarigen t.o.v. de totale bevolking). En dat voor een stad die maar een beperkt aantal residentiële - gezinsvriendelijke - wijken heeft. De stad ondervindt zo dezelfde demografische verschuiving die we rond de Denderstreek en Rupelstreek waarnemen, een afzetting van de groei uit de grote steden, of beter gezegd de uitwaaiering ervan, veelal naar goedkopere verstedelijkte gebieden wegens gentrificatie en daarmee samenhangende stijgende woonkosten in die grote steden. Daarbij komt ook nog eens de druk vanuit Nederland die voortkomt uit de sterke economische ontwikkeling en de ontluikende

wooncrisis die daar plaatsgrijpt. Noord-Brabant is één van de sterkst groeiende gebieden van Nederland, wat bijgevolg een grote druk zet op de grensregio.

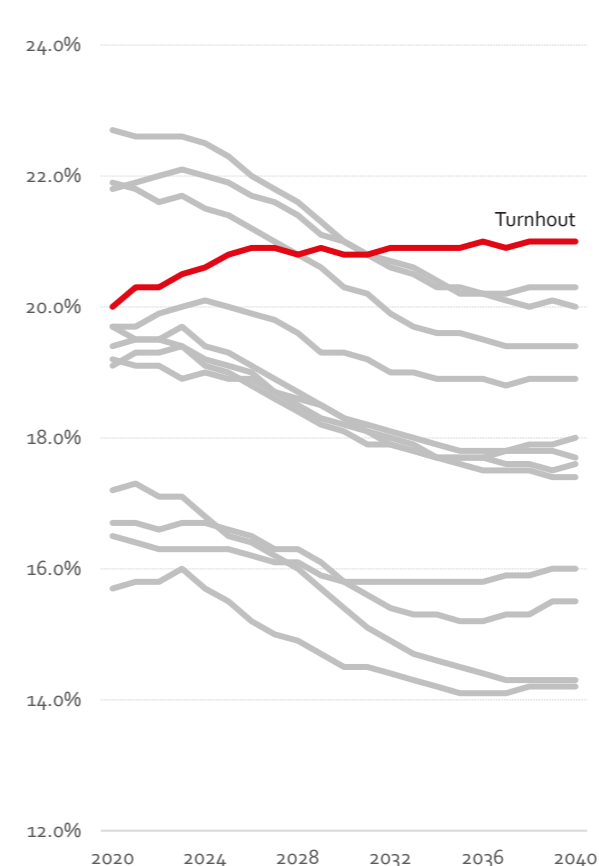
De groei wordt niet enkel gedreven door een toename van het aantal eenpersoonshuishoudens, maar ook door de aanwezigheid van grotere gezinnen.

De prognoses moeten met enige nuance worden geïnterpreteerd. Ze bouwen voort op evoluties van de afgelopen jaren en trekken die trends over lange periodes door. Het maakt dat prognoses vooral de beleidskeuzes uit het verleden capteren en in het geval van Turnhout is dat een grote woonontwikkeling.

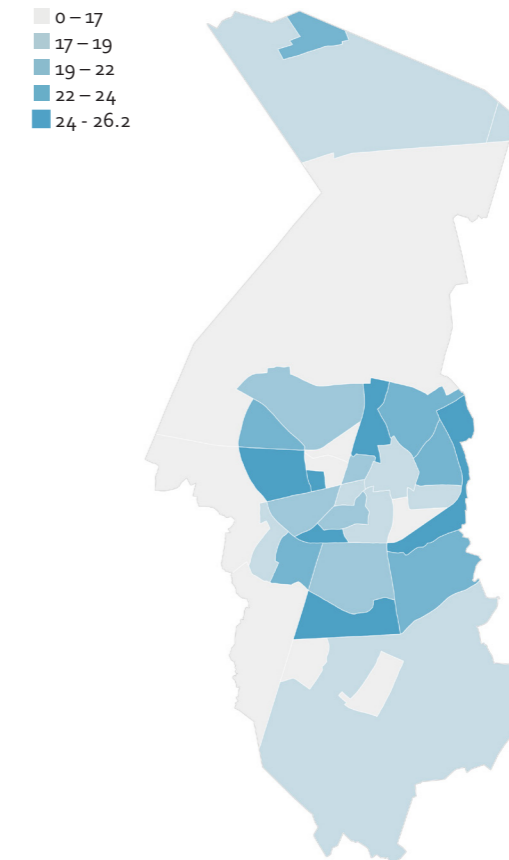
Bijkomend worden de cijfers steeds meer beïnvloed door de toenemende migratiebewegingen en deze bewegingen – zeker wat betreft internationale migratie – zijn veel volatieler dan de natuurlijke saldi, wat de onzekerheid over de prognoses doet toenemen.

De vergrijzingscijfers zijn over het algemeen wel zeer accuraat. De verhuismobiliteit (en zeker die over de gemeentegrenzen heen) ligt laag bij ouderen. Daarnaast zijn de levenspaden van die groep vrij eenduidig uit te tekenen.

Aandeel jongeren (0-17 jaar) t.o.v. inwoners | Centrumsteden
bron: provincies.incijfers.be

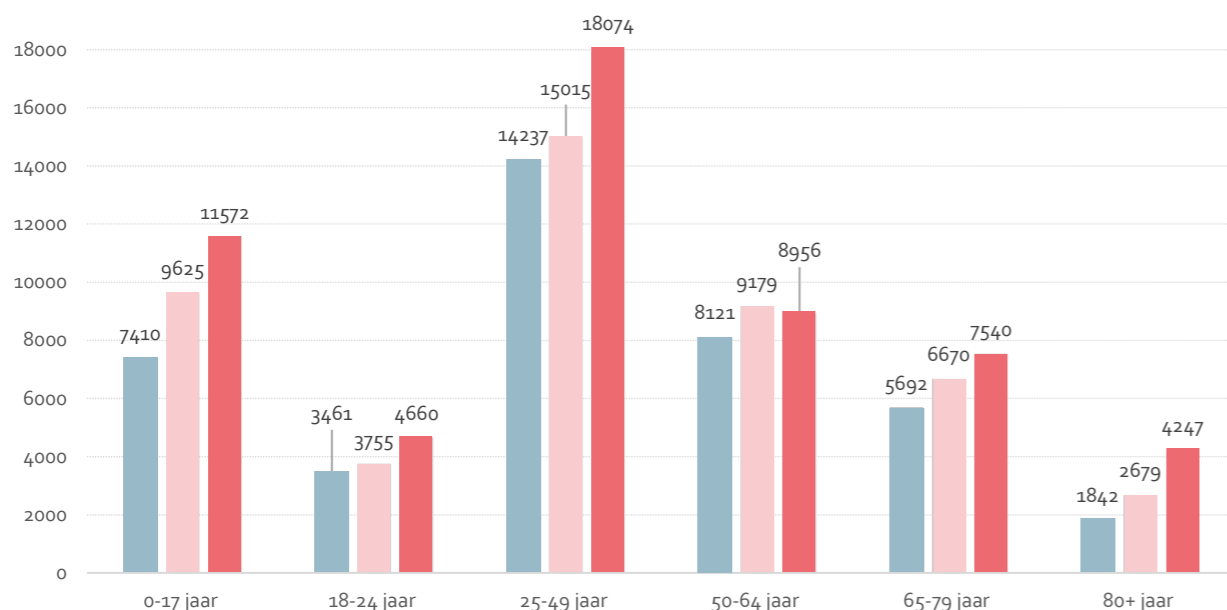
Aandeel jongeren (0 - 17 jaar) t.o.v. totale bevolking (2024)
bron: provincies.incijfers.be

Bevolking naar leeftijd | Turnhout

bron: provincie.incijfers.be

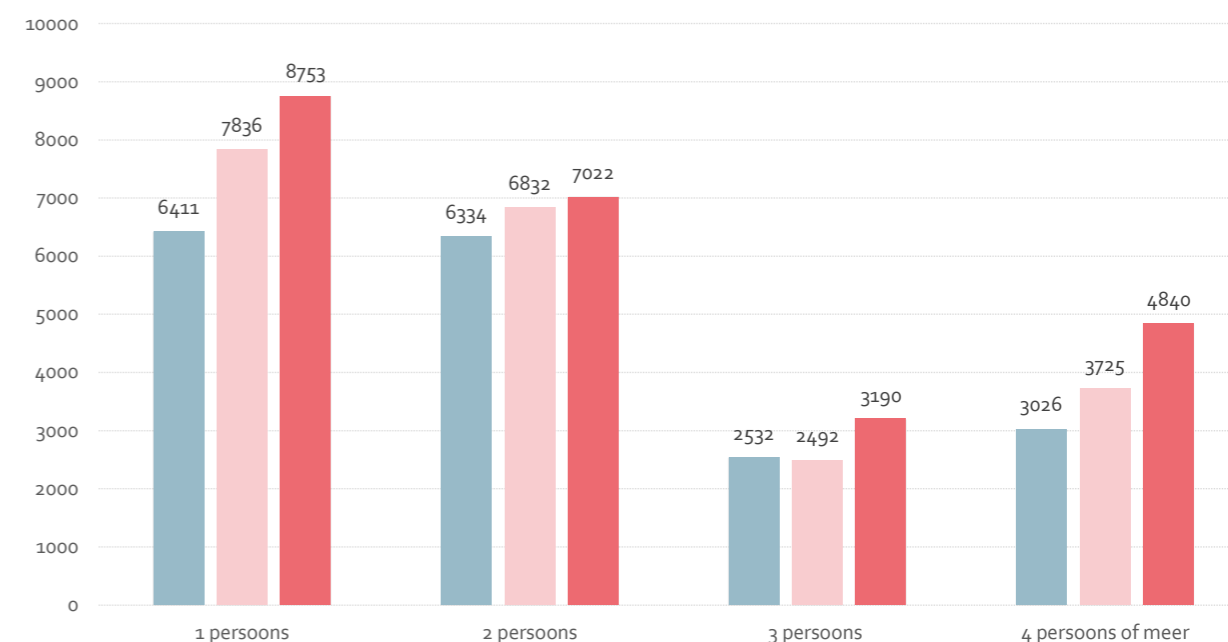
2010 2023 2040

Huishoudens naar grootte | Turnhout

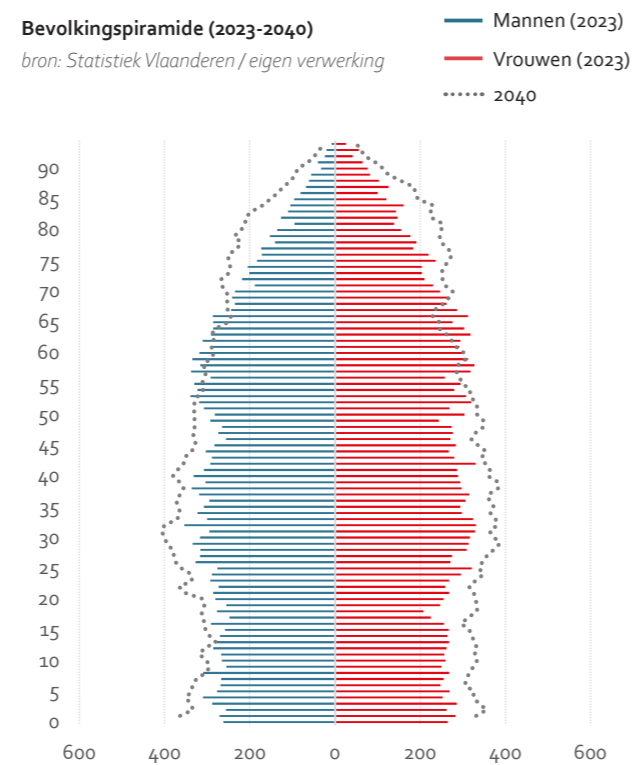
bron: provincie.incijfers.be

2010 2023 2040

Vergrijzing, reëel en relatief

De prognoses laten ook zien dat Turnhout net als de rest van Vlaanderen sterk gaat vergrijzen, al blijft die vergrijzingsgolf t.o.v. van de te verwachten groei relatief beperkt. Niettegenstaande blijven de implicaties daarvan wel substantieel; het aantal ouderen zal in absolute aantallen fors toenemen en de stad zal deze demografische transitie moeten ondervangen.

III. Veerkrachtige en klimaatrobuuste ruimte

Waardevolle landschappen nabij

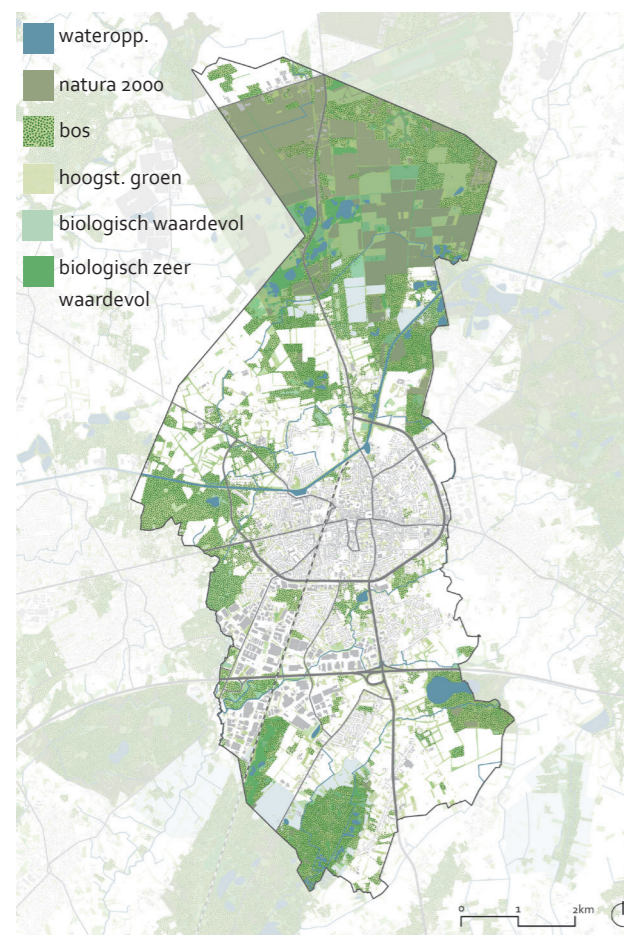
Turnhout bevindt zich op het snijvlak van twee bijzondere landschappen. De noordzijde van de stad wordt gekarakteriseerd door arme zandgronden met schrale graslanden, vennen en een sterke verweving van natuur en landbouw. In het zuiden ligt Turnhout binnen het rivierenlandschap van de deelbekkens van de Aa en de Kleine Nete, waar natte natuur zich mengt met kleinschalige landbouwpercelen, typisch voor het bocagelandschap met een overvloed aan kleine landschapselementen. In dit grotere landschappelijke geheel herbergt Turnhout ook diverse belangrijke groengebieden. Voorbeelden hiervan zijn het Turnhouts Vennengebied, de Tielenheide (op de

grens met Kasterlee) en Winkelsbroek. Deze gebieden vervullen zowel ecologische als recreatieve functies. Het Turnhouts Vennengebied is bijzonder vanwege de zeldzame flora en fauna, wat bijdraagt aan de hoge biodiversiteit. De Tielenheide, met haar uitgestrekte heidevelden en bossen, evenals het moerasachtige Winkelsbroek in de Calievallei, versterken de stabiliteit van het lokale ecosysteem en fungeren als natuurlijke buffers tegen overstromingen.

Bovendien strekt het landschap zich verder uit dan de grenzen van de gemeente. In de bredere regio, die gemakkelijk bereikbaar is vanuit Turnhout, bevinden zich ook andere waardevolle gebieden zoals De Liereman in Oud-Turnhout, Grotenhout in Lille en

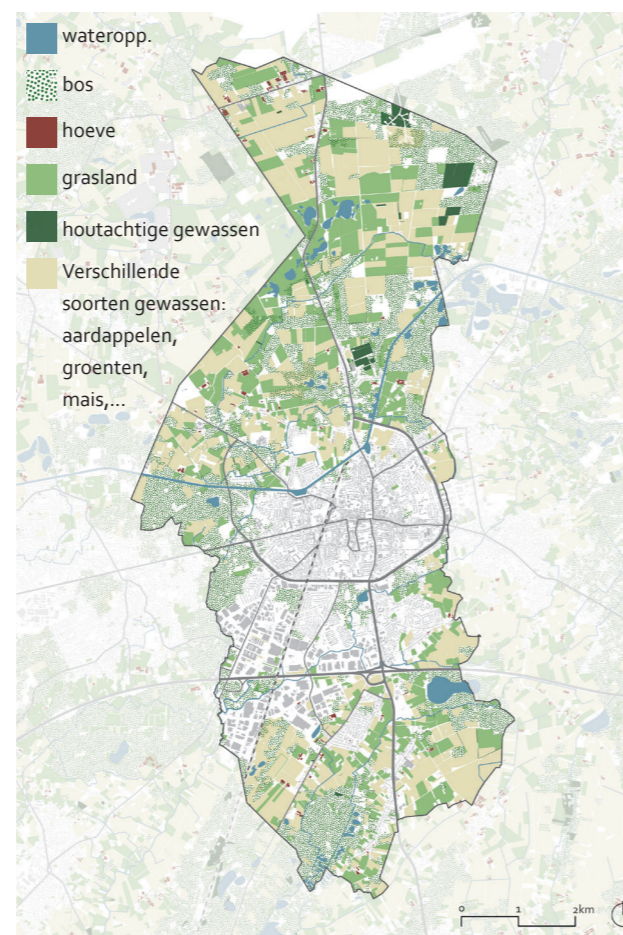
Natuurgebieden

bron: www.vlaanderen.be/datavindplaats

Landbouwgebruikspercelen

bron: Klimaatportaal

Vosselaar. Samen vormen deze groengebieden een belangrijk ecologisch netwerk in de regio.

KLIMAATPROBLEMATIEKEN

Een van de grootste uitdagingen voor Turnhout is het veranderende klimaat. Turnhout zal, net zoals de rest van Vlaanderen, te maken krijgen met de gevolgen van klimaatverandering, waardoor de inrichting van de ruimte aangepast moet worden om hierop een geschikt antwoord te formuleren.

Deze uitdagingen spelen natuurlijk op een globale schaal: het is niet mogelijk om deze trends te keren enkel en alleen op gemeentelijk niveau. Het is echter wél noodzakelijk om ook op regionaal en lokaal niveau inspanningen te leveren die tegen deze negatieve trends ingaan. In het Beleidsplan Ruimte voor Turnhout willen we daarom antwoorden zoeken op een lokale, gemeentelijke schaal. De uitspraken die we in dit plan zullen doen zijn echter wel ruimtelijk van aard. Door het ruimtegebruik af te stemmen en aan te passen op deze uitdagingen, en maatregelen te nemen die de negatieve impact verminderen, dragen we ook

vanuit het ruimtelijk beleid bij in het aangaan van de klimaatuitdagingen.

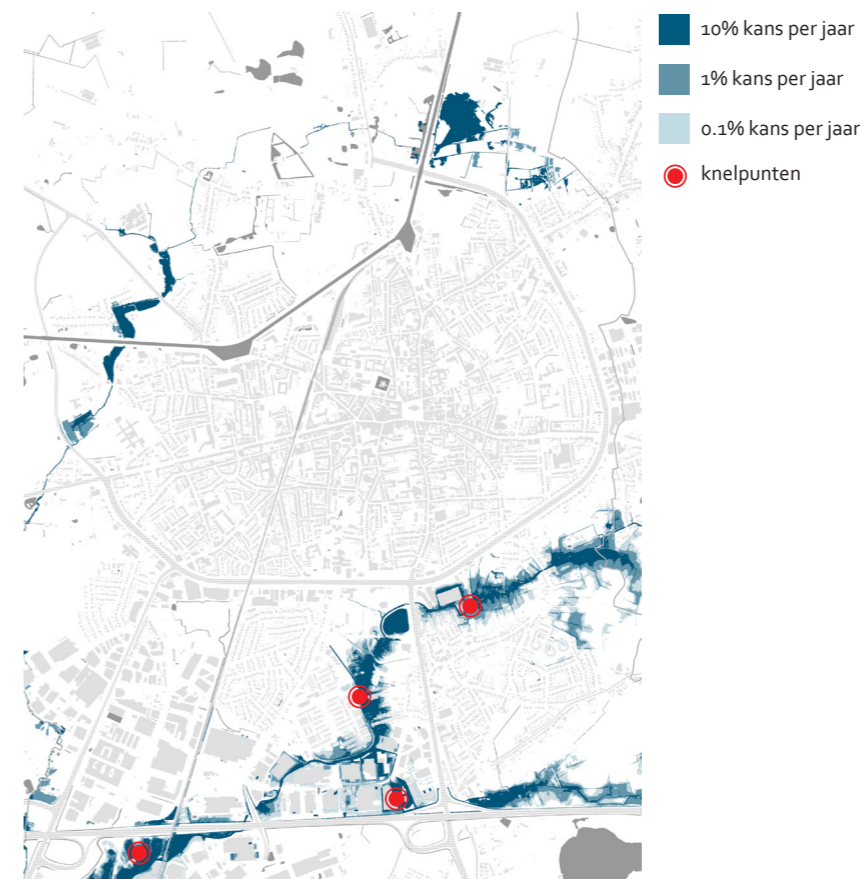
Op globale schaal zijn veranderingen in temperatuur, neerslagpatronen en extreme temperaturen merkbaar, maar op lokaal niveau moeten we vooral inzetten op de inrichting van open ruimte en groenblauwe structuren om veerkracht te vergroten. Water speelt hierin een sleutelrol, niet alleen voor waterbeheer, maar ook voor verkoeling en het versterken van de biodiversiteit.

Overstromingsgevoeligheid in het valleienlandschap

Een belangrijke klimaattendens die we in de gaten houden bij de opmaak van het Beleidsplan Ruimte, is het overstromingsrisico. Overstromingen, vooral ten gevolge van hevige regenval, zullen deel uitmaken van de toekomstige ruimte. Plotse extreme regenbuien krijgen we met ons rioleringsnetwerk niet altijd op tijd weggewerkt, met overstromingen in de bebouwde ruimte tot gevolg. Turnhout is ook kwetsbaar voor fluviale overstromingen (vanuit de waterlopen zelf). Vandaag domineert de strategie om overtollig water

Pluviale overstromingsrisicokaart

bron: VMM

tegen te houden aan de hand van technische en infrastructurele oplossing, zoals dijken en stuwen. Het is echter onvoldoende om enkel daarop in te zetten.

Het robuust fysisch systeem van Turnhout is een troef. De valleigebieden van de Aa en de Visbeek zijn hiervoor kenmerkend, maar ook het netwerk van andere rivieren en beken, zoals de Grote Calie, de Eggelsgracht, de Pikloop, de Bossenloop en de Kleine Calie. De valleisystemen van de Aa en Grote Calie functioneren van nature als belangrijke waterretentiegebieden. Dit wil zeggen dat zij water (tijdelijk) vasthouden, waardoor het langzaam afgevoerd wordt of in de bodem kan infiltreren. Dit helpt niet alleen om overstromingen te voorkomen, maar zorgt er ook voor dat het grondwaterpeil wordt aangevuld. Dat is dan weer essentieel om periodes van droogte te overbruggen. De waterlopen ondersteunen daarenboven de drainage van hoger gelegen gronden bij overvloedig water. Echter zien we dat er in de buurt van deze waterlopen vaak erg veel verharding voorkomt, zowel in woonbuurten als in bedrijventerreinen. Dit zet de natuurlijke bufferfunctie van deze gebieden onder druk, en daardoor komt des te

Fluviale overstromingsrisicokaart

bron: VMM

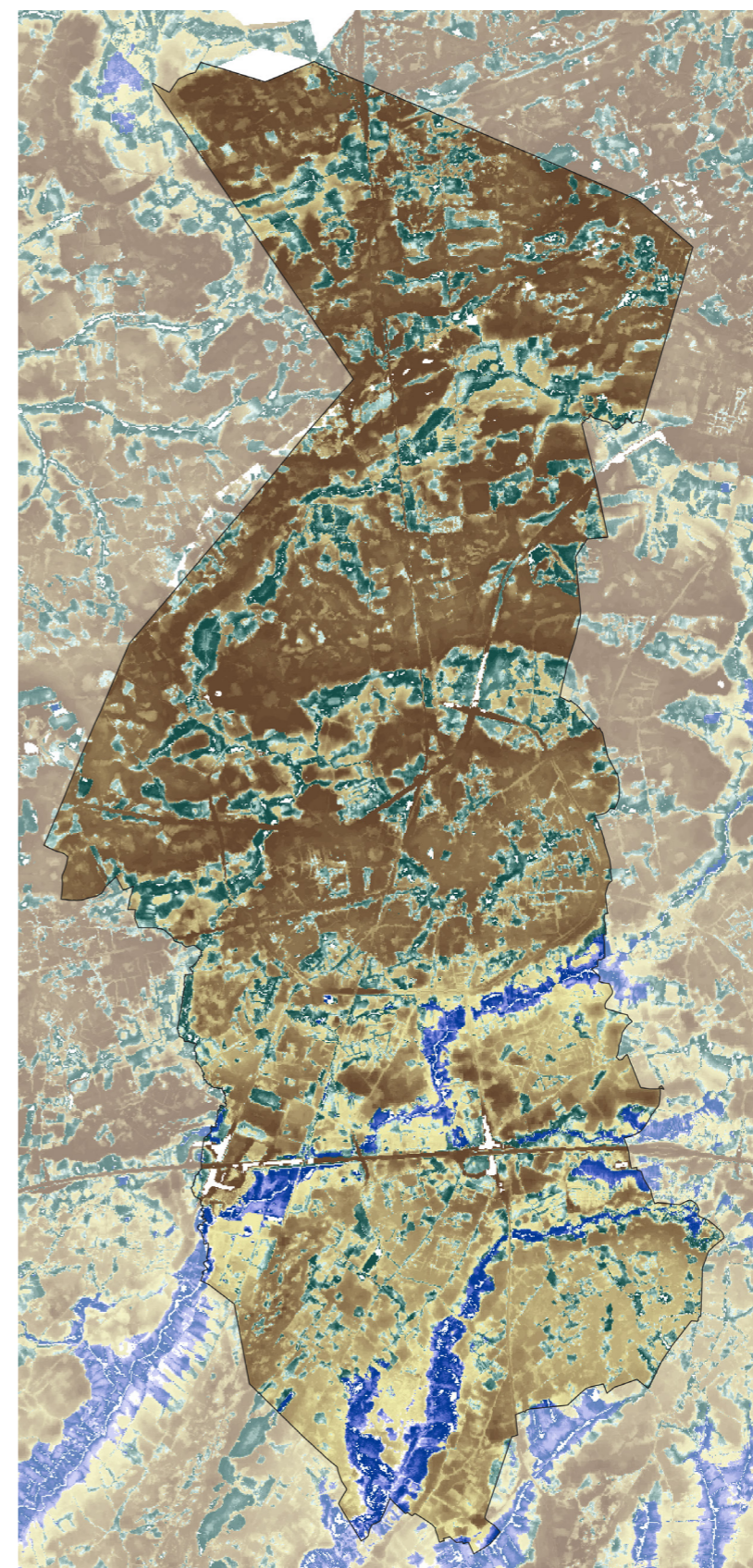
meer water in de rivieren en beken terecht. Water wordt hierdoor sneller afgevoerd en overstromingsrisico's nemen stroomafwaarts toe, met name langs de Aa-vallei.

Er wordt wateroverlast waargenomen als gevolg van pluviale afstroming in de vallei van de Aa. De wateroverlast treft zowel de omliggende bedrijventerreinen als de volkstuinen en de site van Carrefour. De waterlopen rondom deze gebieden vertonen verhoogde waterstanden, wat wijst op een belasting van het lokale afwateringssysteem. Dit heeft niet alleen gevolgen voor Turnhout, ook stroomafwaarts is overlast een probleem.

In Turnhout veroorzaakt fluviale wateroverlast, bij langdurige regen en hevige piekbuien, vooral problemen in het centrum en (stedelijke) omliggende wijken. Door de hoge verhardingsgraad stroomt regenwater onvoldoende weg, wat leidt tot frequente overbelasting van het afwateringssysteem en ondergelopen straten. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden, zijn gerichte maatregelen nodig om de waterhuishouding te verbeteren en het overstromingsrisico te beperken. Het

Watersysteemkaart

bron: Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV, Jan Staes - UAntwerpen)

Deze kaart onderscheidt drie hydrologische zones: de permanent natte laag, waar water continu aanwezig is en cruciale ecosystemendiensten levert; de permanent droge laag, die weinig tot geen interactie met het grondwater heeft; en de tijdelijk natte laag, een dynamische overgangszone die afhankelijk is van seizoensgebonden waterbeschikbaarheid.

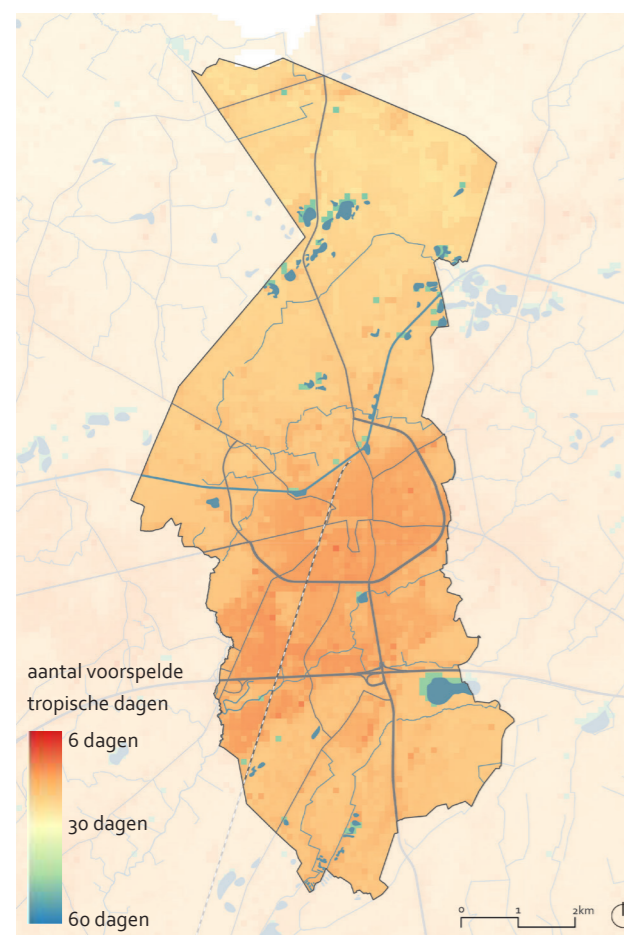
herstel en de versterking van de natuurlijke functies van de valleien zijn hierbij cruciaal. Dit vereist een integrale aanpak waarbij we ruimte geven aan groenblauwe structuren die water kunnen bufferen en infiltreren. Zo kan niet alleen overmatige neerslag effectief worden beheerd, maar kan ook het grondwaterpeil op peil worden gehouden, wat de veerkracht van de omgeving vergroot.

Droogtegevoeligheid en stikstof in de natuur- en landbouwgebieden

Net zoals in de hele regio geldt, is de Turnhoutse zandbodem sterk gevoelig voor droogte. Toenemende periodes zonder noemenswaardige neerslag en de uitputting van de grondwatertafels vormen een groeiende uitdaging. Overmatig draineren, monocultuur en exoten die te veel regenwater laten verdampen, het onnodig verharderen van ruimte,... zijn slechts enkele zaken die droogte in de hand werken. Dit leidt tot verminderde wateropslag, wat op haar beurt erosie en bodemverarming kan versnellen. Dit alles

Hittestress

bron: Klimaatportaal

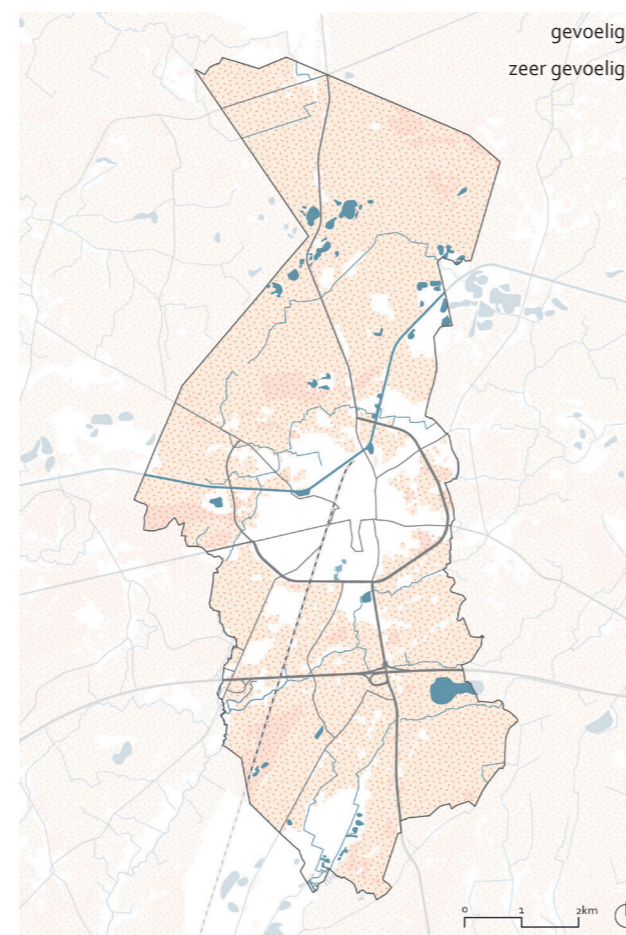
heeft een directe negatieve impact op ons landschap, waar natuur en landbouw erg afhankelijk zijn van een goede bodemkwaliteit en de beschikbaarheid van water. Met andere woorden: droogte verzwakt de landbouwproductiviteit en schaadt kwetsbare ecosystemen, waardoor onze voedselproductie op de helling komt te staan, de biodiversiteit in gevaar komt en watertekorten vaker voorkomen.

De impact hiervan is groot voor zowel de landbouw als de natuur. Landbouwgronden zijn afhankelijk van een stabiele wateraanvoer om gewassen goed te laten groeien, terwijl natuurlijke ecosystemen kwetsbaar worden voor veranderingen in vochtbeschikbaarheid. Hierdoor wordt de landbouwproductiviteit bedreigd, en neemt de biodiversiteit in waardevolle natuurgebieden af. De druk op waterbronnen stijgt, wat ook de beschikbaarheid van drinkwater kan beïnvloeden in tijden van aanhoudende droogte.

Naast het verlies van waterreserves zorgt droogte voor toenemende verzilting en verlies van bodemstructuur,

Droogtegevoeligheid bodem

bron: Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV)

wat de grond minder vruchtbaar maakt. Dit tast de bodemkwaliteit aan en vormt op termijn een risico voor voedselzekerheid en lokale ecosystemen, die beide sterk afhankelijk zijn van een stabiele vochtbalans. De droogtegevoeligheid van Turnhout vraagt dus om zorgvuldige aandacht om deze negatieve effecten voor landbouw en natuur zoveel mogelijk te beperken en een duurzame toekomst voor de regio te waarborgen.

Vergroening en verkoeling nodig in de stadskern

Turnhout mag dan wel omringd zijn door een grensoverschrijdend open ruimtegebied, de stedelijke kern van Turnhout kent een beperkte beschikbaarheid van grootschalige en kleinschalige groene groenblauwe structuren binnen de stadsring. Deze schaarste aan groen heeft directe gevolgen voor de leefkwaliteit, aangezien een groot deel van de inwoners geen toegang heeft tot een park binnen 300 meter, wat hun mogelijkheden voor recreatie, ontspanning en verkoeling op warme zomerdagen beperkt.

De binnenstad van Turnhout beschikt momenteel

Groenkaart

bron: www.vlaanderen.be/datavindplaats

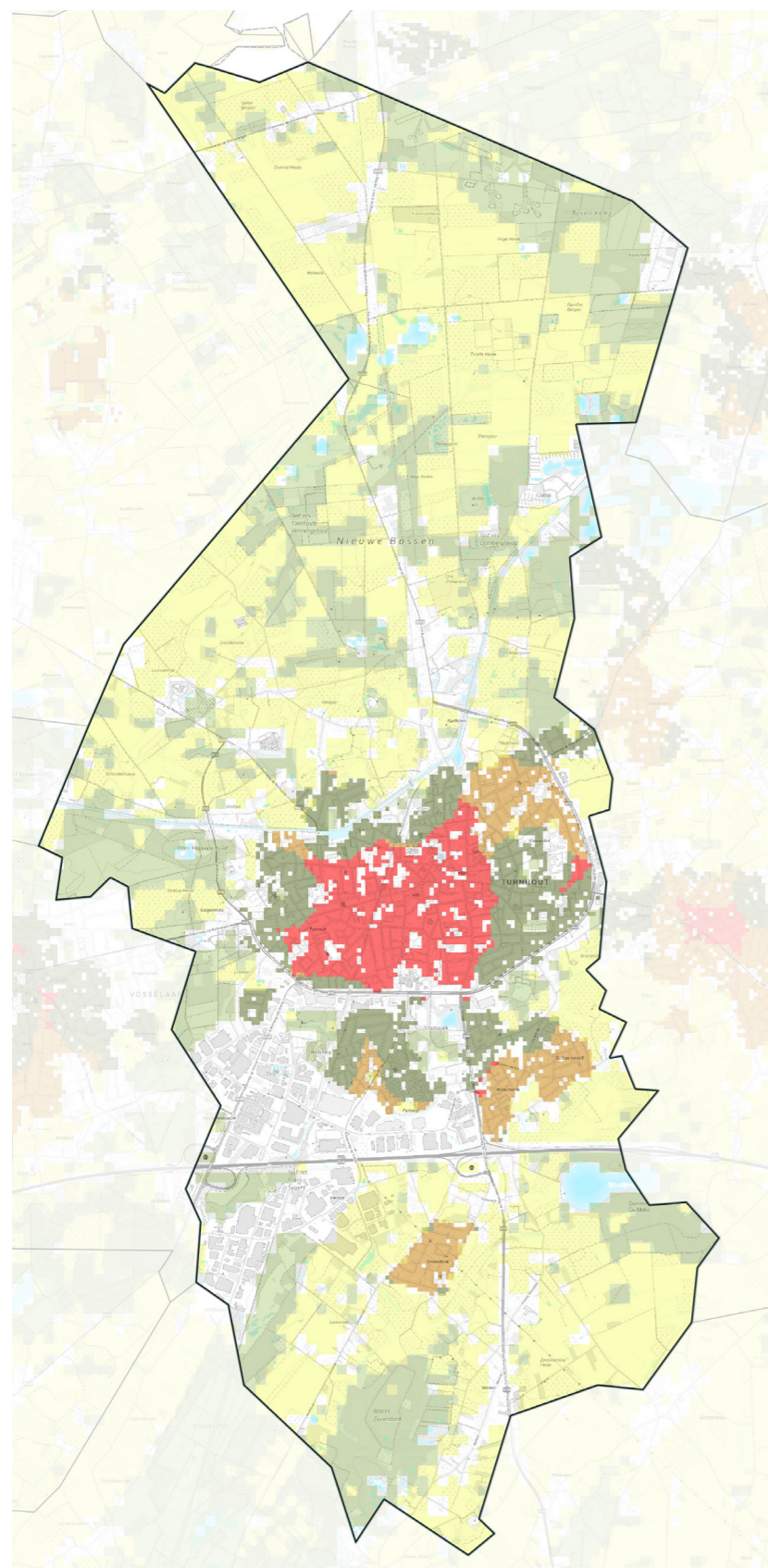
over verschillende waardevolle toegankelijke groene ruimtes, zoals het Stadspark, Kanaalpark, Begijnveldekens, Melleput, den Doolhof en FRAC. Deze groenvoorzieningen vervullen belangrijke functies, zoals het bieden van verkoeling en recreatiemogelijkheden, en dragen bij aan het mentale welzijn en de gezondheid van de inwoners. Desondanks blijkt niet elke wijk in de stad te voldoen aan de 3-30-300 regel, die stelt dat iedere bewoner toegang moet hebben tot minstens 0,2 hectare groen op minder dan 300 meter van hun woning. Vooral binnen de stadsring is de beschikbaarheid van toegankelijke publieke groenruimte beperkt.

Bovendien scoren we laag op het gebied van boomkroonbedekking en hebben veel Turnhoutenaren geen uitzicht op substantieel groen vanuit hun woning. Dit heeft negatieve gevolgen voor de biodiversiteit, luchtkwaliteit en hittestress, wat de druk op het stadscentrum vergroot. Hoewel het omliggende landschap enige bijdrage levert aan deze aspecten, blijft het behoud en de uitbreiding van stedelijke groenzones – van grote parken tot kleinere groenvoorzieningen –

Aanbod buurtgroen

bron: eigen verwerking Antea

- open ruimte: natuur
- open ruimte: landbouw
- geen woonfunctie
- wonen met **buurtgroen**: natuur
- wonen met **buurtgroen**: landbouw
- wonen **zonder buurtgroen**

een belangrijke uitdaging voor de toekomst. Deze uitdaging wordt verder bemoeilijkt door de andere groeidoelstellingen van de stad en haar ambities als centrumstad.

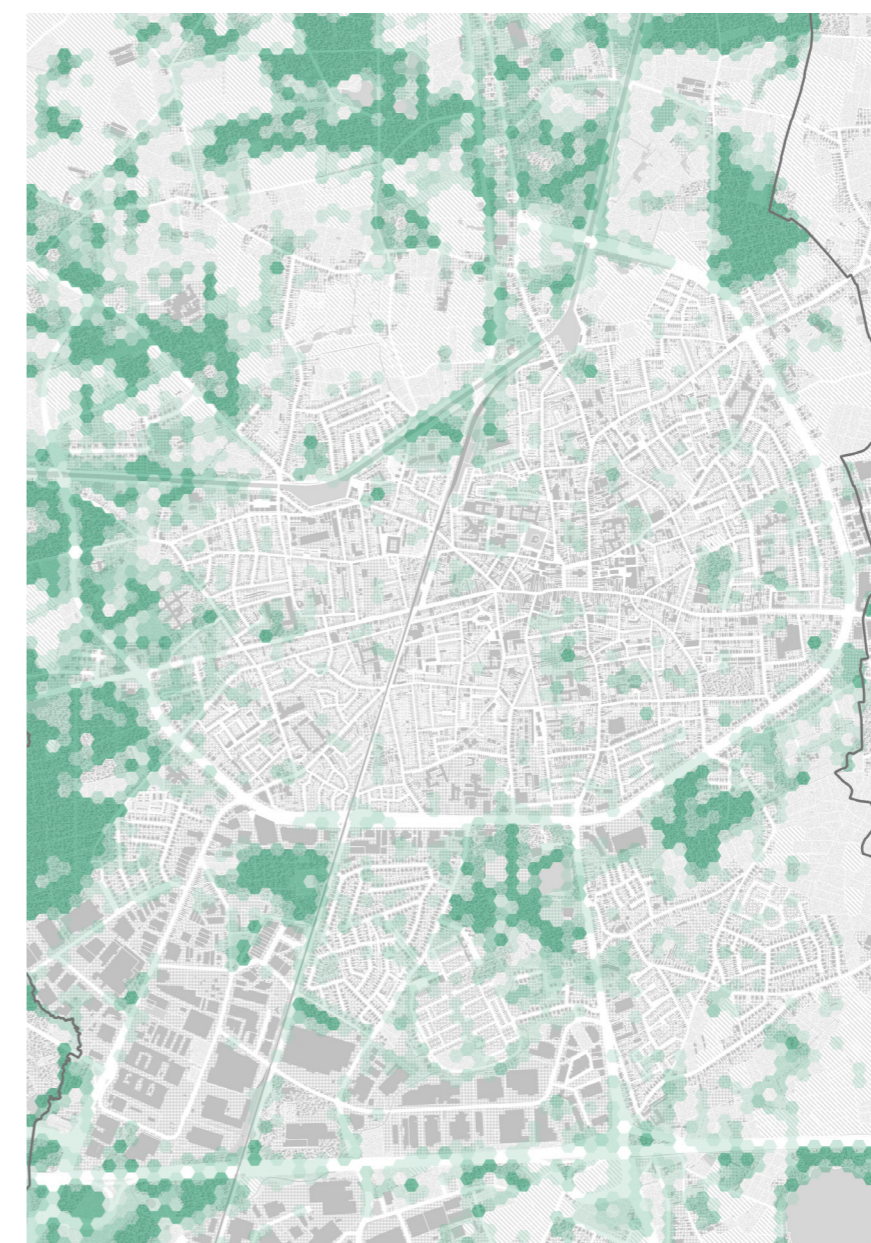
Daarnaast wordt de stedelijke kern, samen met de industriegebieden, gekenmerkt door het hitte-eilandeffect, veroorzaakt door de hoge verhardingsgraad en het beperkte groenaanbod. Materialen zoals asfalt en beton absorberen zonlicht en houden warmte vast, waardoor stedelijke omgevingen aanzienlijk warmer zijn dan landelijke gebieden.

Het gebrek aan groen zorgt ervoor dat deze warmte nauwelijks wordt afgevoerd, wat hittestress verergert.

Deze hittestress heeft negatieve gevolgen voor zowel de menselijke gezondheid als de lokale flora en fauna. Kwetsbare groepen, zoals kinderen en ouderen, lopen meer risico op uitdroging en hitteberoerte, terwijl planten en dieren eveneens lijden onder de extreme temperaturen. Planten groeien minder goed, en dieren ondervinden problemen bij hun voortplanting.

Boomkroonbedekking

bron: provincie.incijfers.be

- 20-40 bomen per cel
- 40-60 bomen per cel
- 60-80 bomen per cel
- 80-100 bomen per cel

Er is een tekort aan groen in de stadskern van Turnhout.